

Ungdomsundersökning 2023

ANDTS-vanorna bland unga på Åland

Högstadielärover på Åland åk 7-9

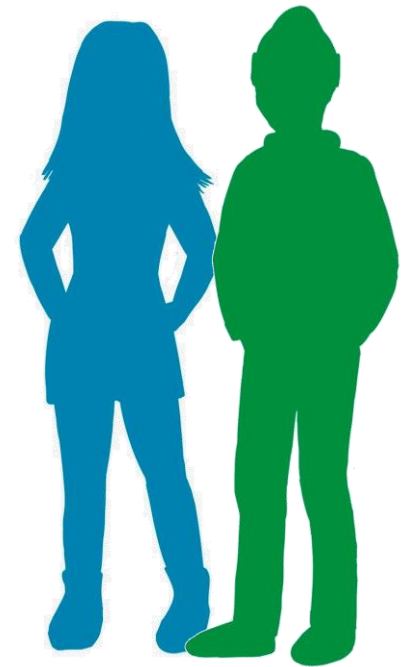
September 2023

ANDTS
+ folkhälsan

ÅSUB

Bakgrund

- Årlig ungdomsundersökning på Åland för åk 7-9 i högstadiet och åk 1-2 i gymnasiet
- ÅSUB sammanställer och analyserar svaren 2023
- Ett verktyg för skola, föräldrar, Fältare, politiker och andra intresserade
- En lokal och aktuell bild av läget
- Stort stöd i Ålands landskapsregerings alkoholpolitiskt program 2022-2024
- ANDTS = Alkohol, Narkotika, Doping, Tobak, Spelande

Antal deltagare på högstadiet

- Åk 7: 249 elever*
- Åk 8: 285 elever
- Åk 9: 302 elever

* Endast de elever med som fyllt 13 år

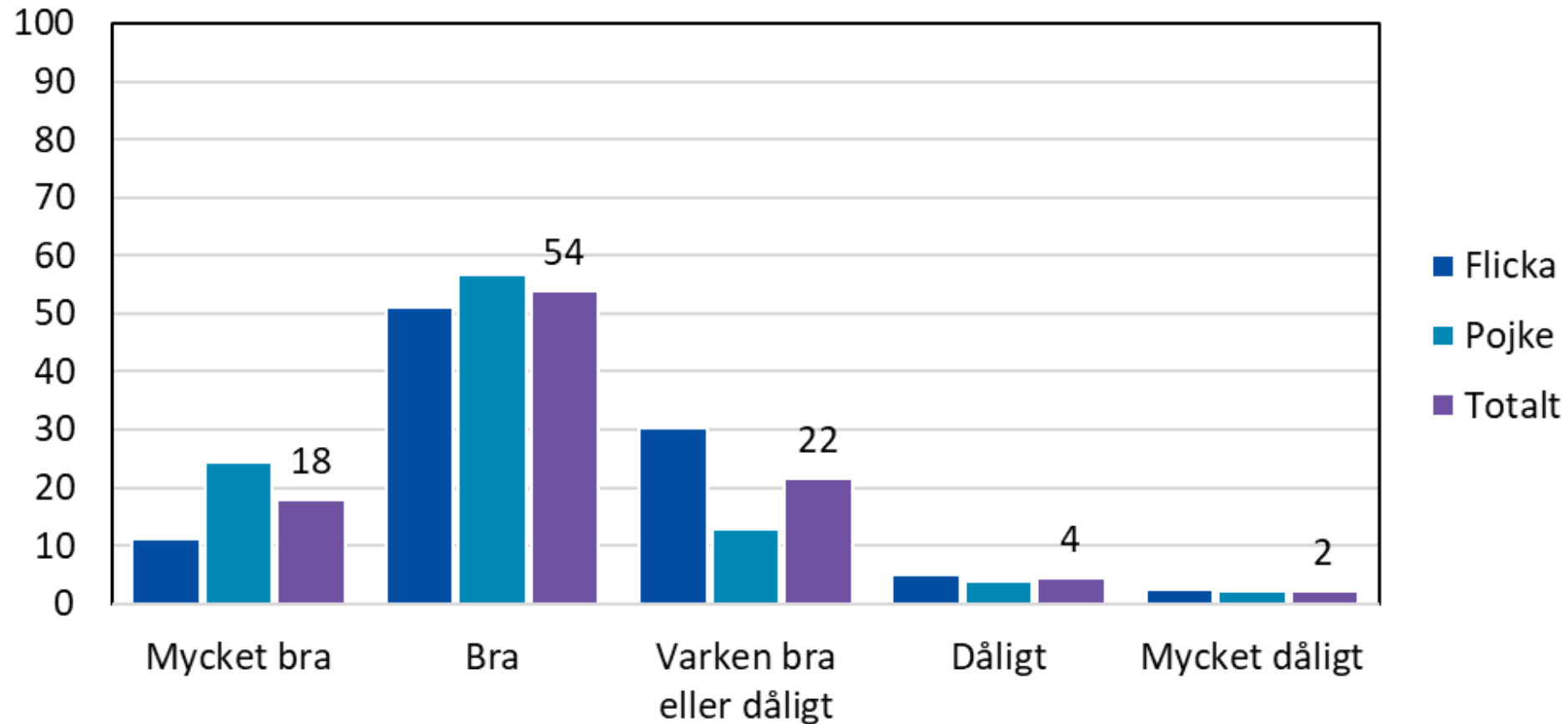
- 419 flickor
- 417 pojkar

- **Totalt 836 svarande i samtliga högstadieskolor på Åland**

Hur mår du rent allmänt?

Årskurs 7-9

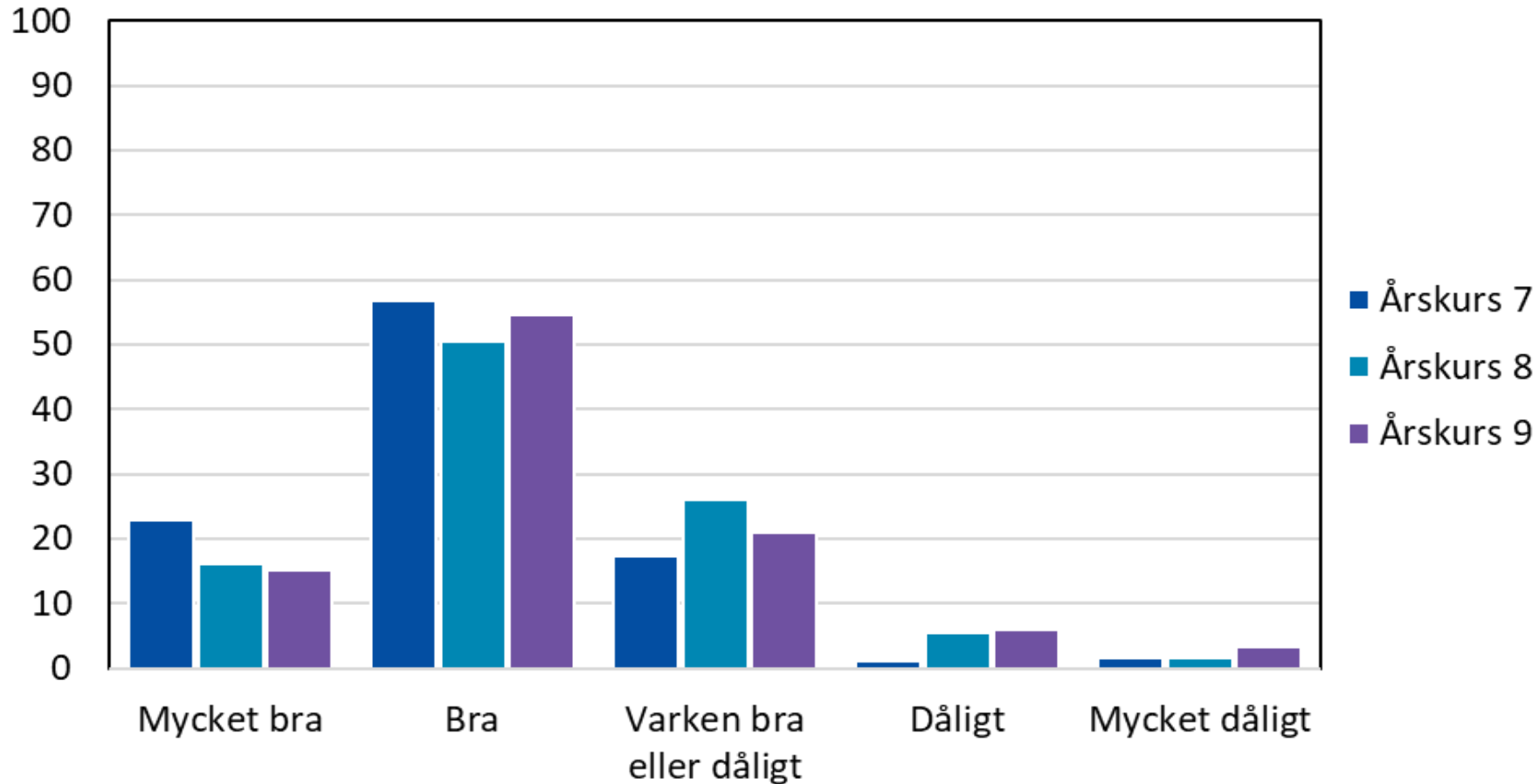
Procent

Hur mår du rent allmänt?

Årskurs 7-9

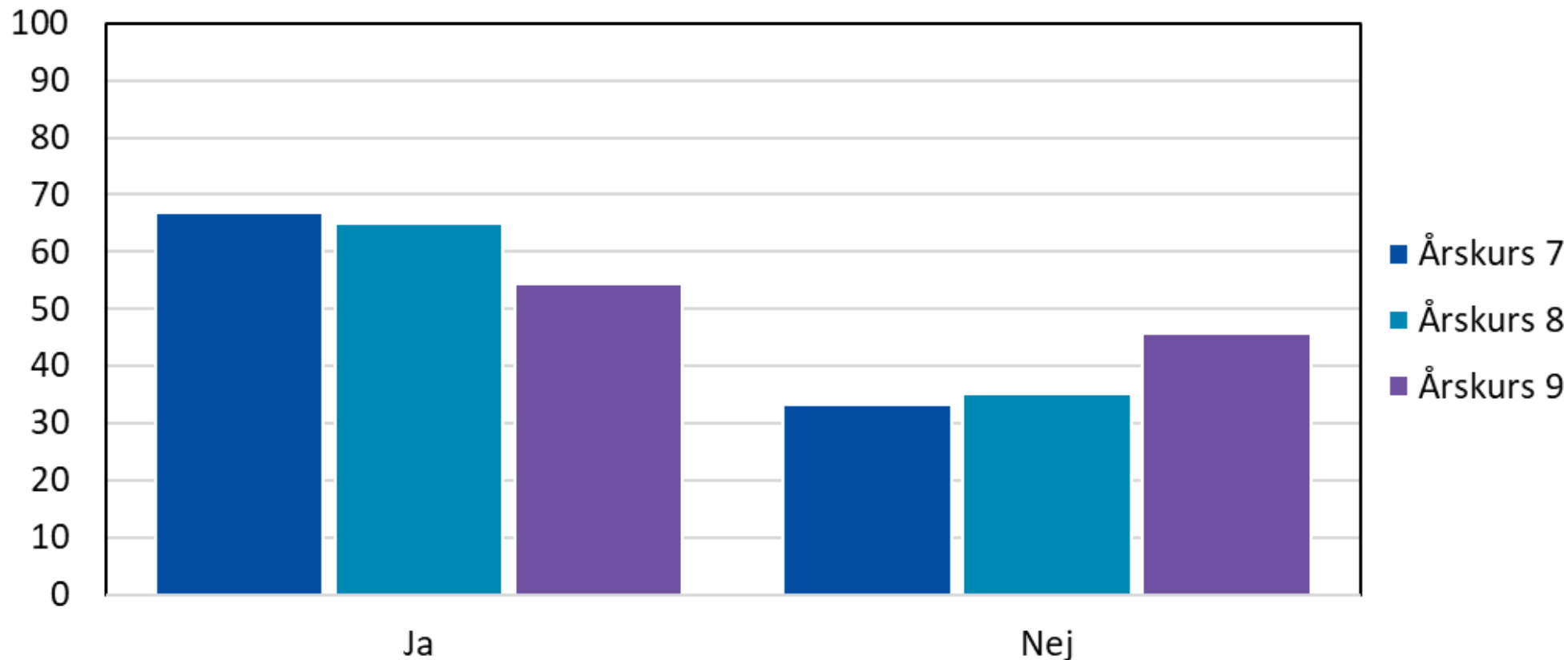
Procent

Deltar du i någon organiserad fritidsaktivitet?

Årskurs 7-9

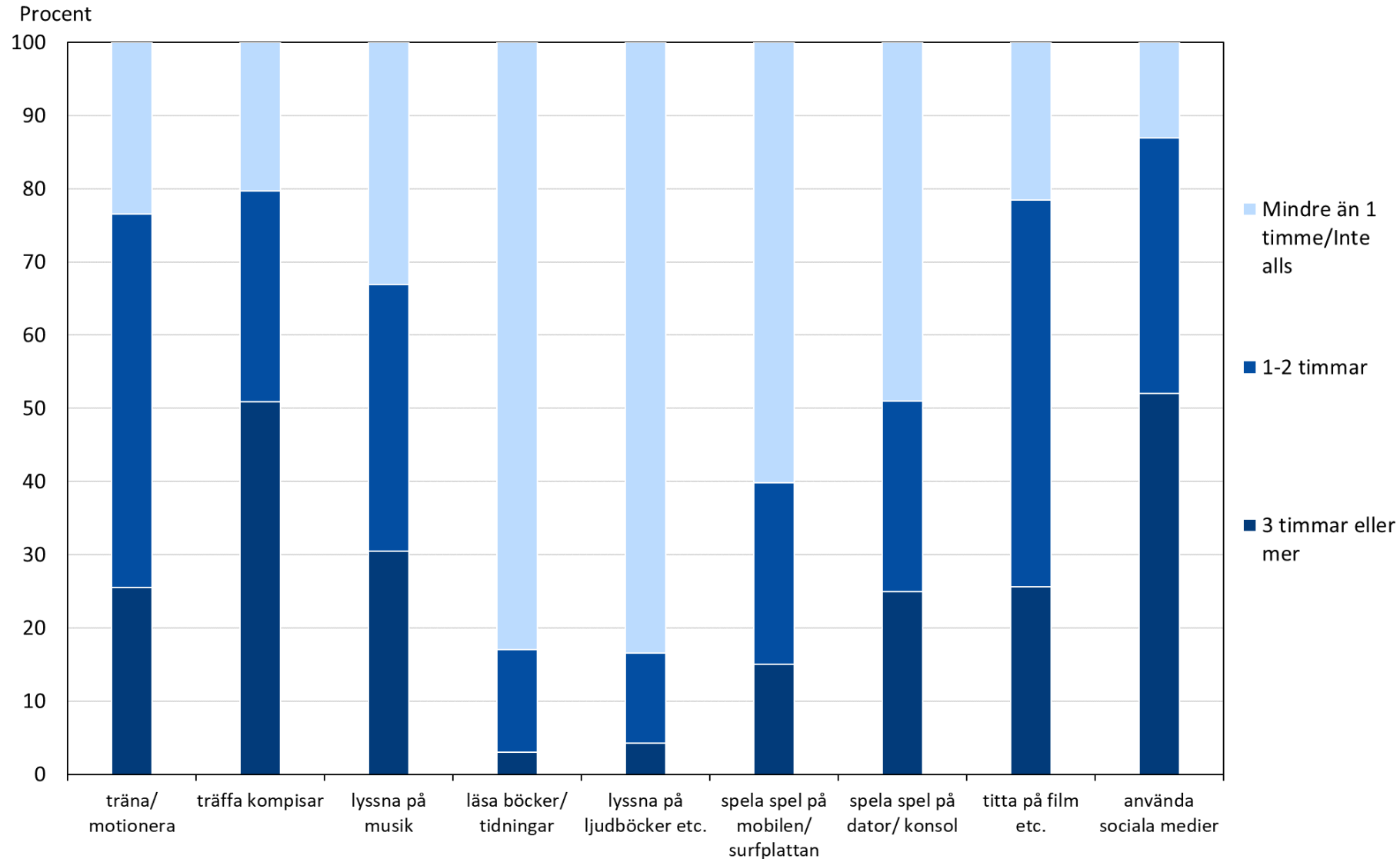
Procent

Totalt 38 % av eleverna deltar *inte* i någon organiserad fritidsaktivitet

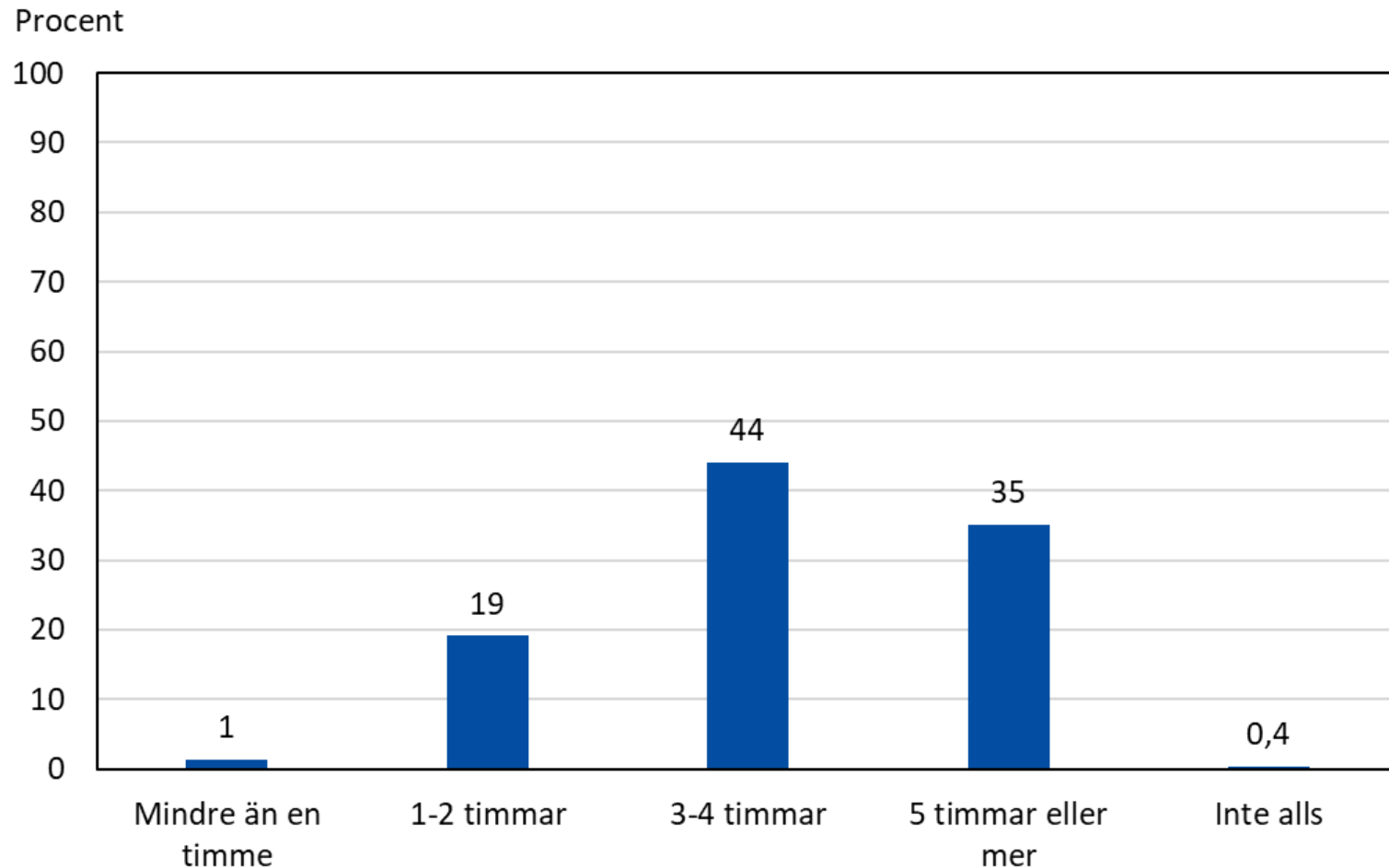
På en vanlig dag, ungefär hur länge brukar du på din fritid...

Årskurs 7-9

Om du tänker på en vanlig dag, ungefär hur mycket brukar du sammanlagt använda mobilen på din fritid?

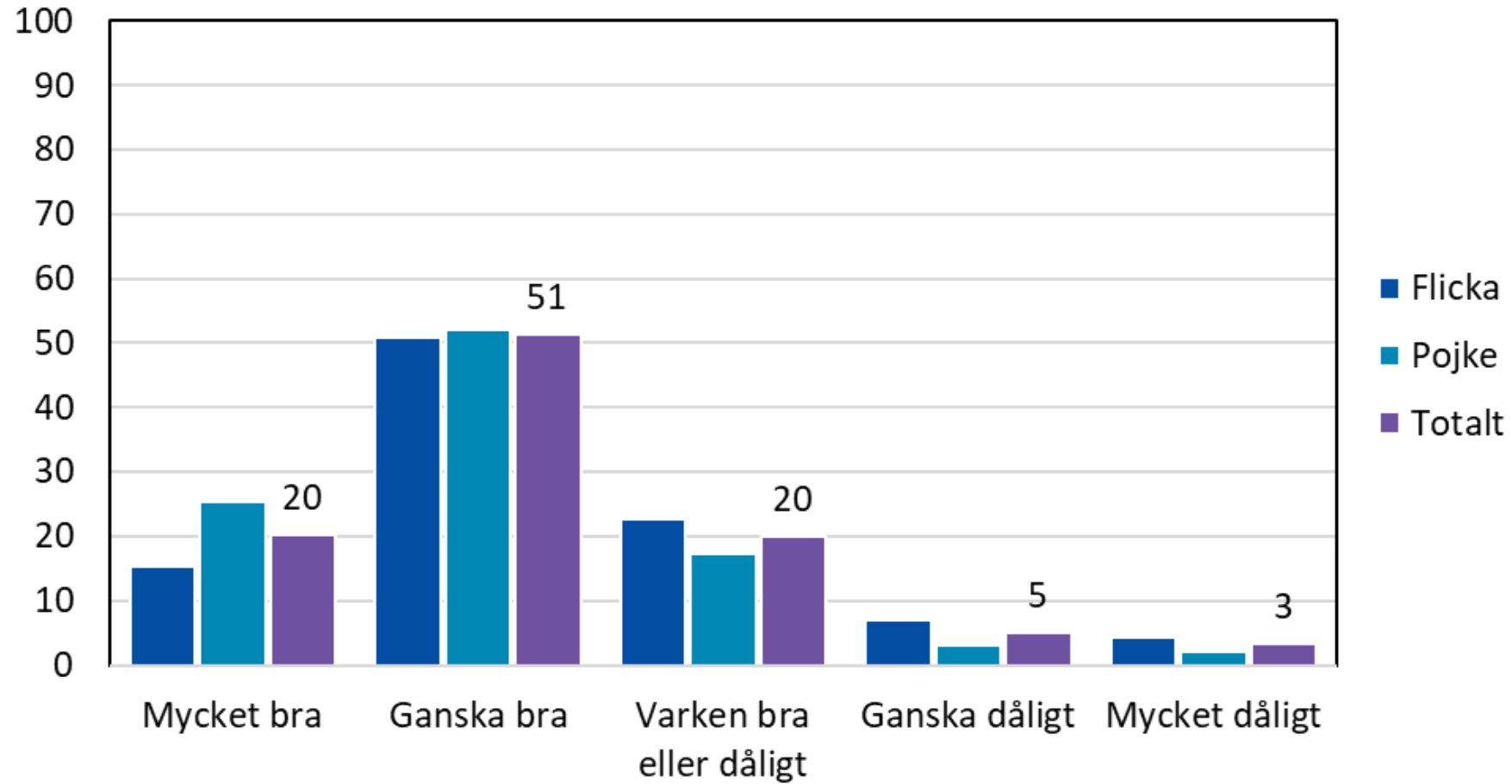
Årskurs 7-9

Hur trivs du i skolan?

Årskurs 7-9

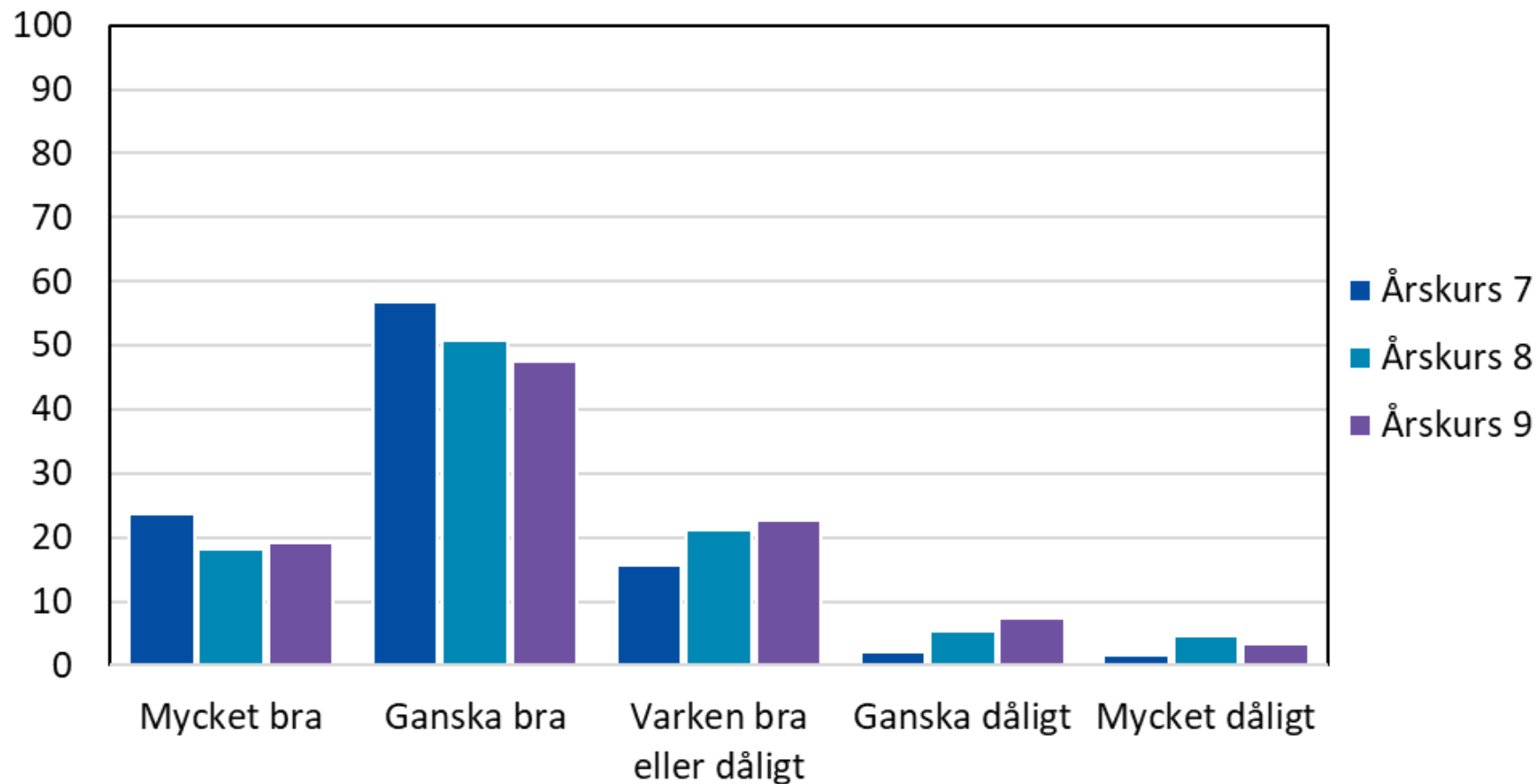
Procent

Hur trivs du i skolan?

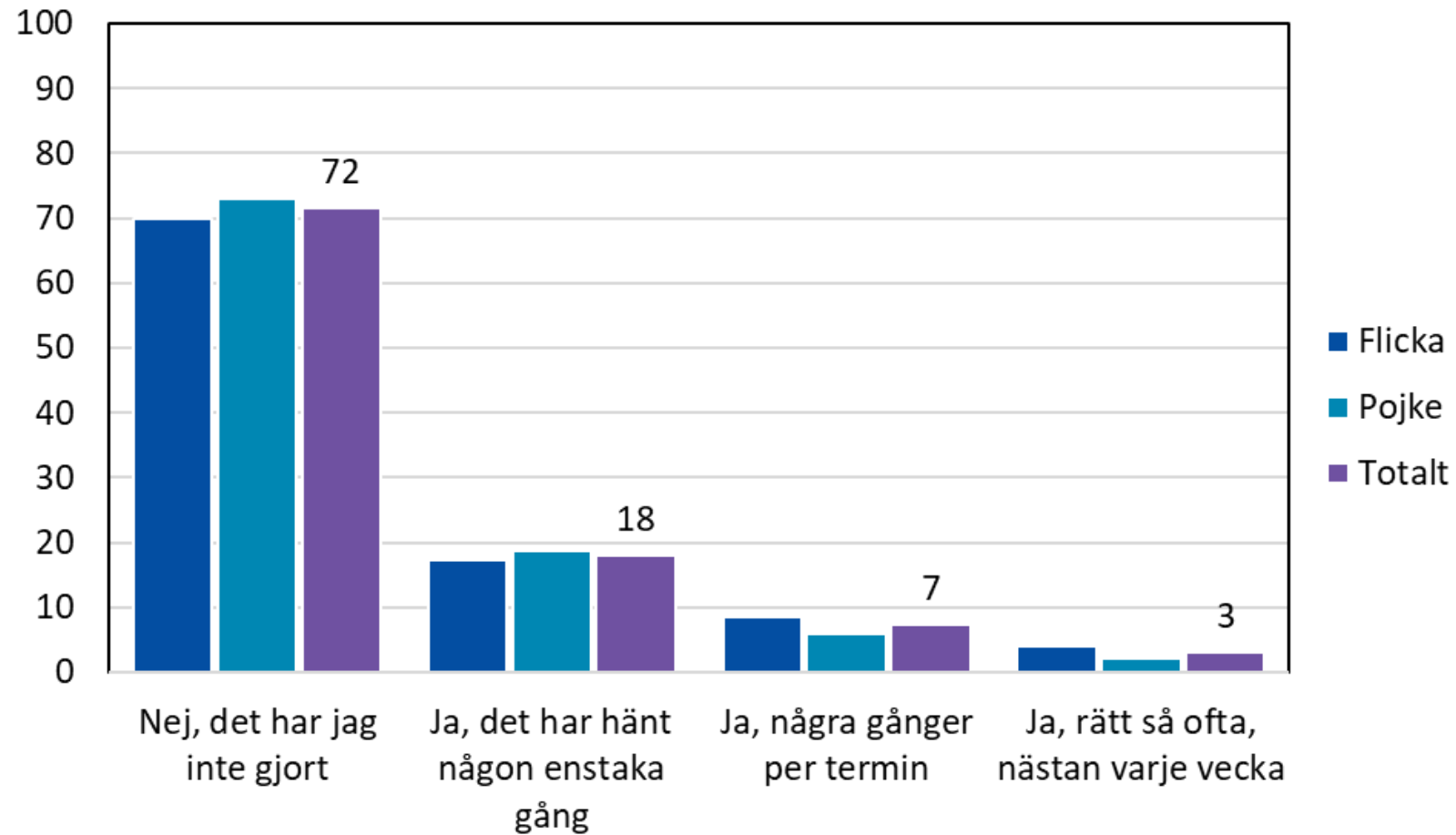
Årskurs 7-9

Procent

Händer det att du skolkar?

Årskurs 7-9

Varför har du skolkat?

Om jag brutit ihop och de inte känns som att jag klarar dagen brukar jag försvinna från lektionen!
- Pojke åk 8

Någon gång när det har varit mycket lång tid mellan lov, när jag vet att jag inte har något viktigt den dagen och jag är otroligt utmattad, känns det ibland som om jag behöver en dag hemma. - Flicka åk 9

Är hemma och vilar, jag har skolkat för att jag inte känner mig trygg i skolan.
- Flicka åk 9

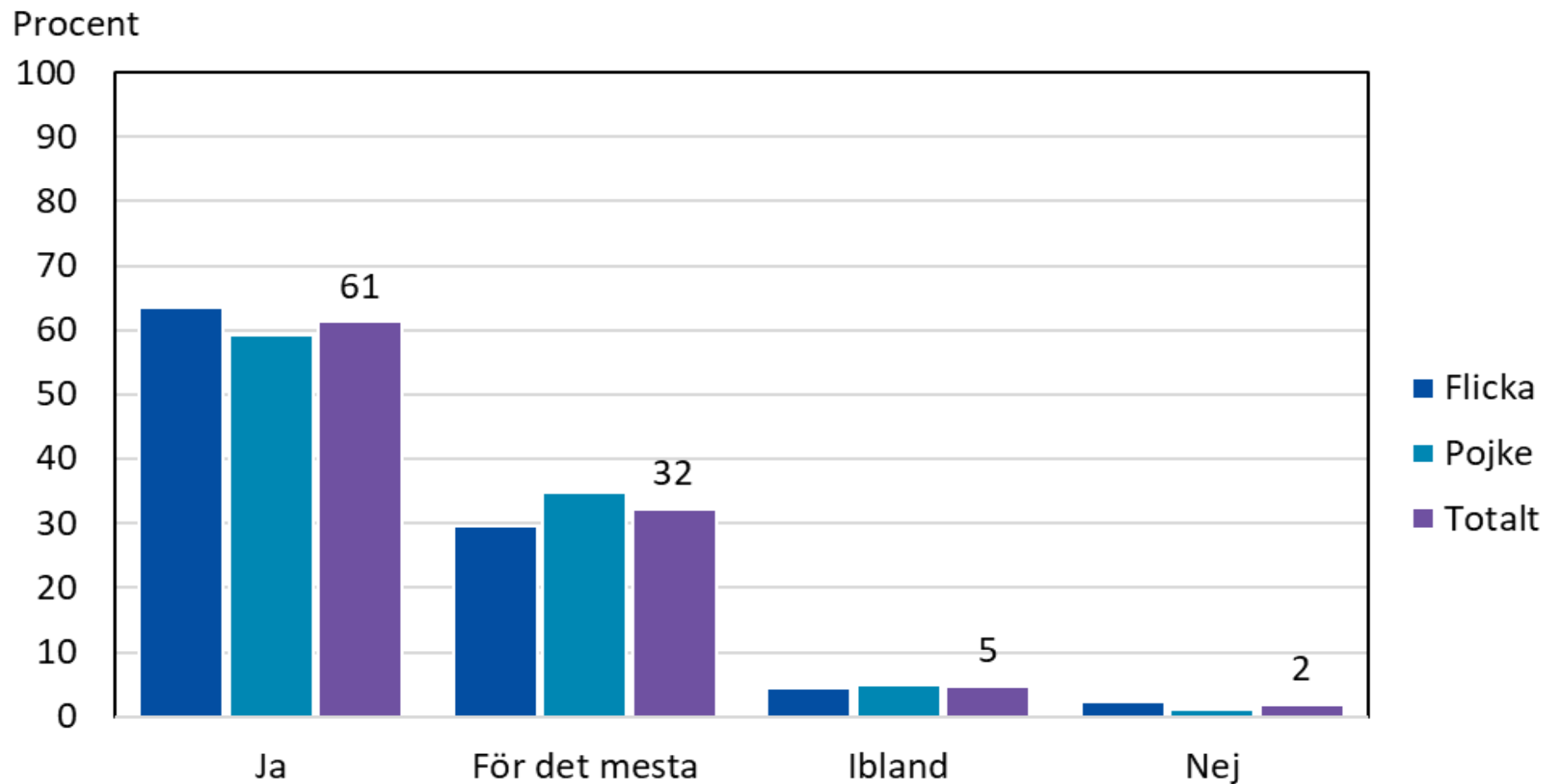
Fejka sjuk och kolla film
- Pojke åk 8

Ligger hemma och sover, ha skolkat eller låtsas vara sjuk för att jag behöver vilodagar ibland, typ när det är mycket prov å sånt så kan de bli för mkt ibland. - Flicka åk 9

Sover, spelar och är med kompisar. Jag skolkade någon gång för att det var en person som var dum mot mig.
- Pojke åk 7

Vet dina föräldrar var du är på kvällarna?

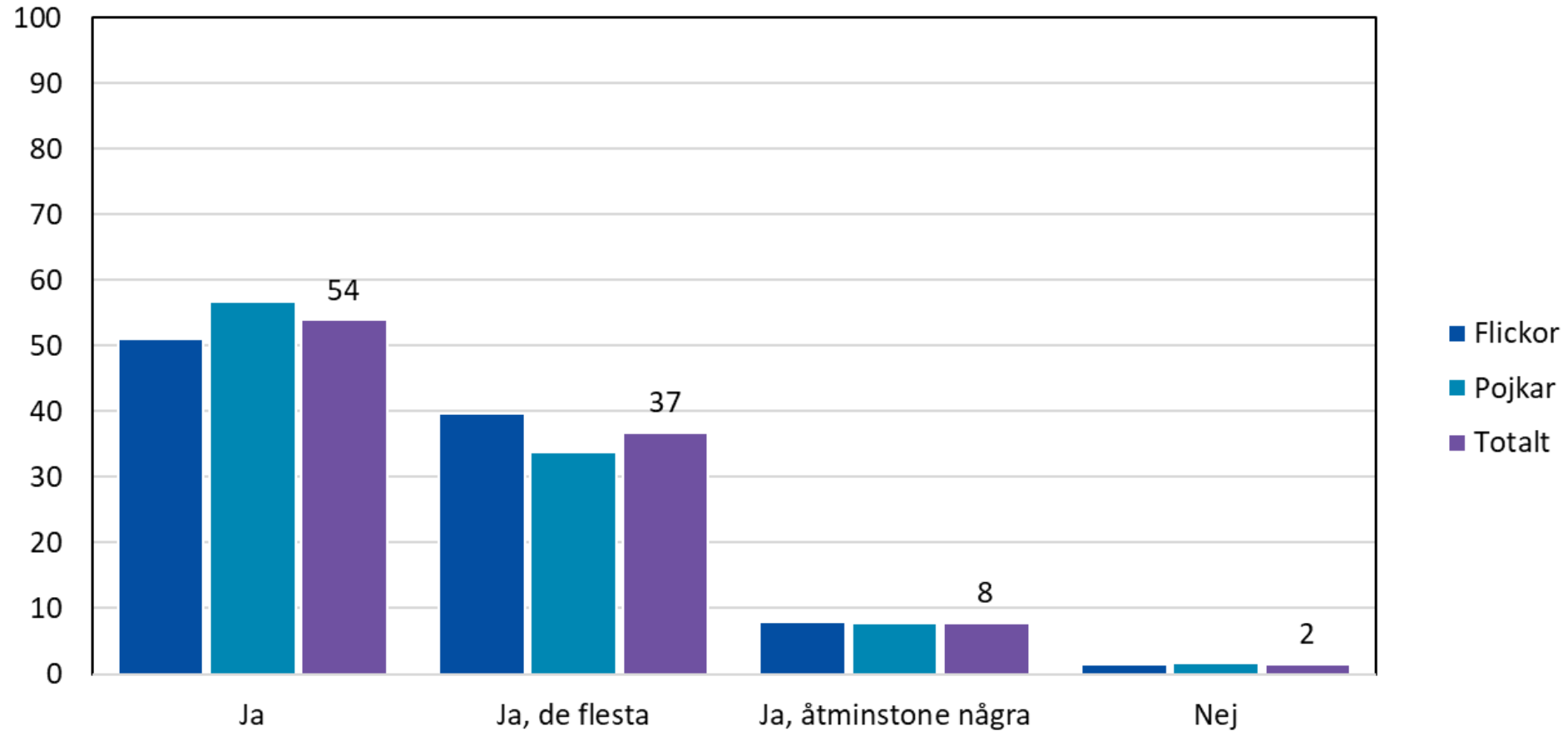
Årskurs 7-9

Vet dina föräldrar vem du umgås med?

Årskurs 7-9

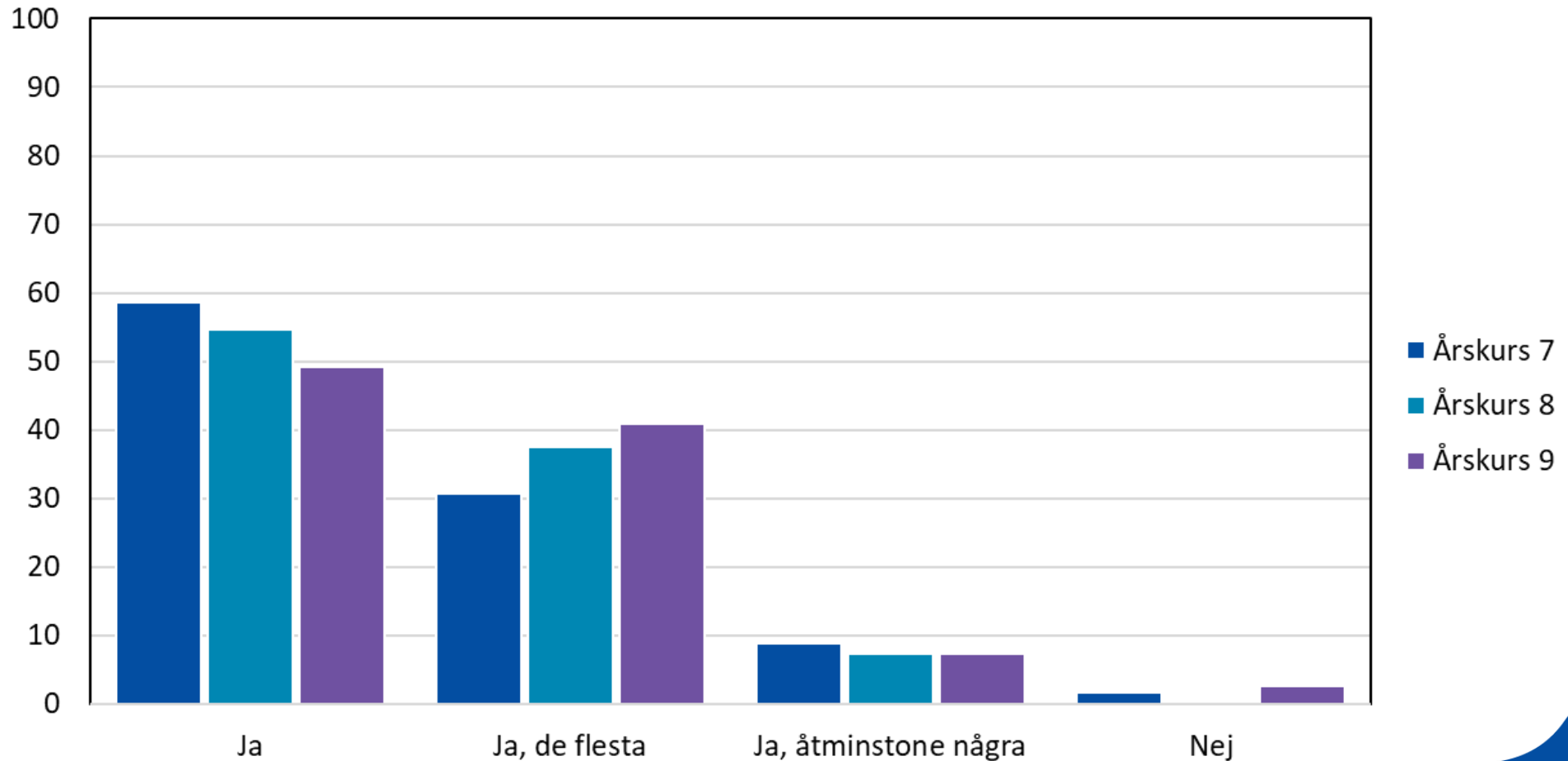
Procent

Vet dina föräldrar vem du umgås med?

Årskurs 7-9

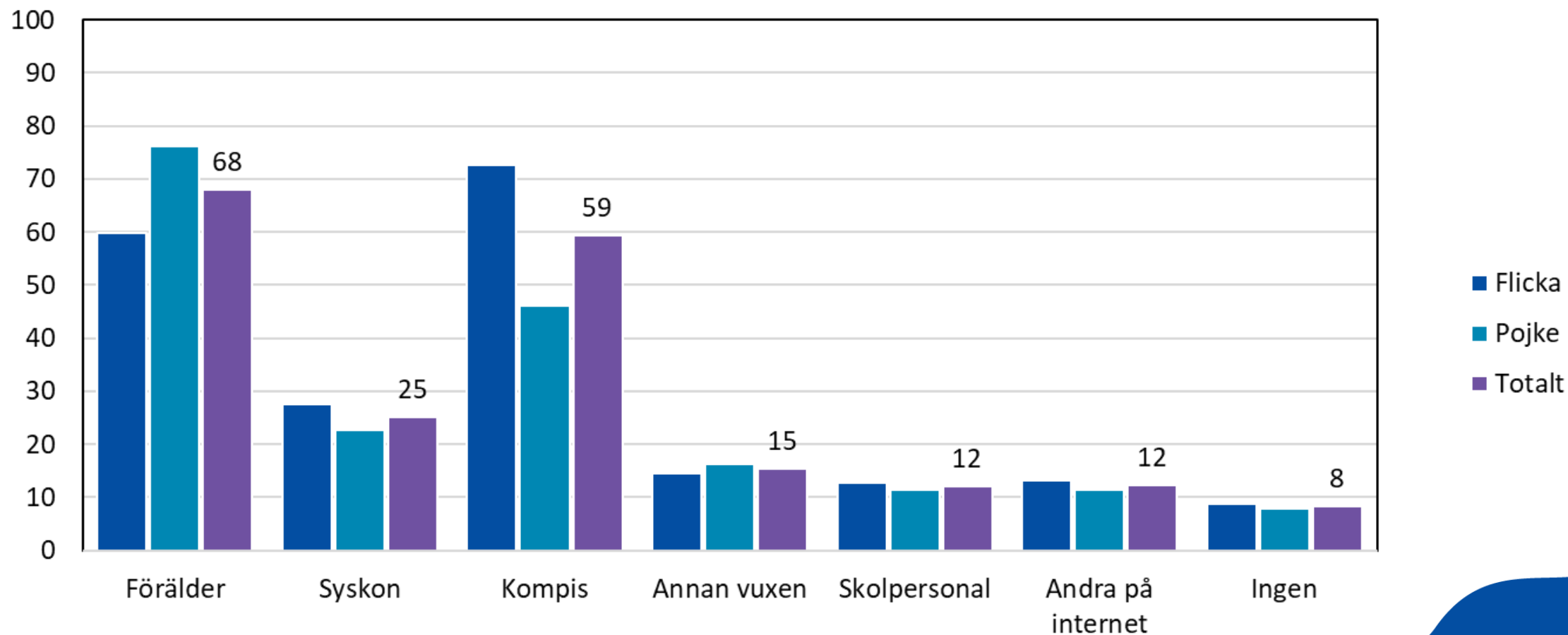
Procent

Vem kan du prata med om det som är viktigt för dig?

Årskurs 7-9

Procent

Vem kan du prata med om det som är viktigt för dig?

Årskurs 7-9

Procent

100

90

80

70

60

50

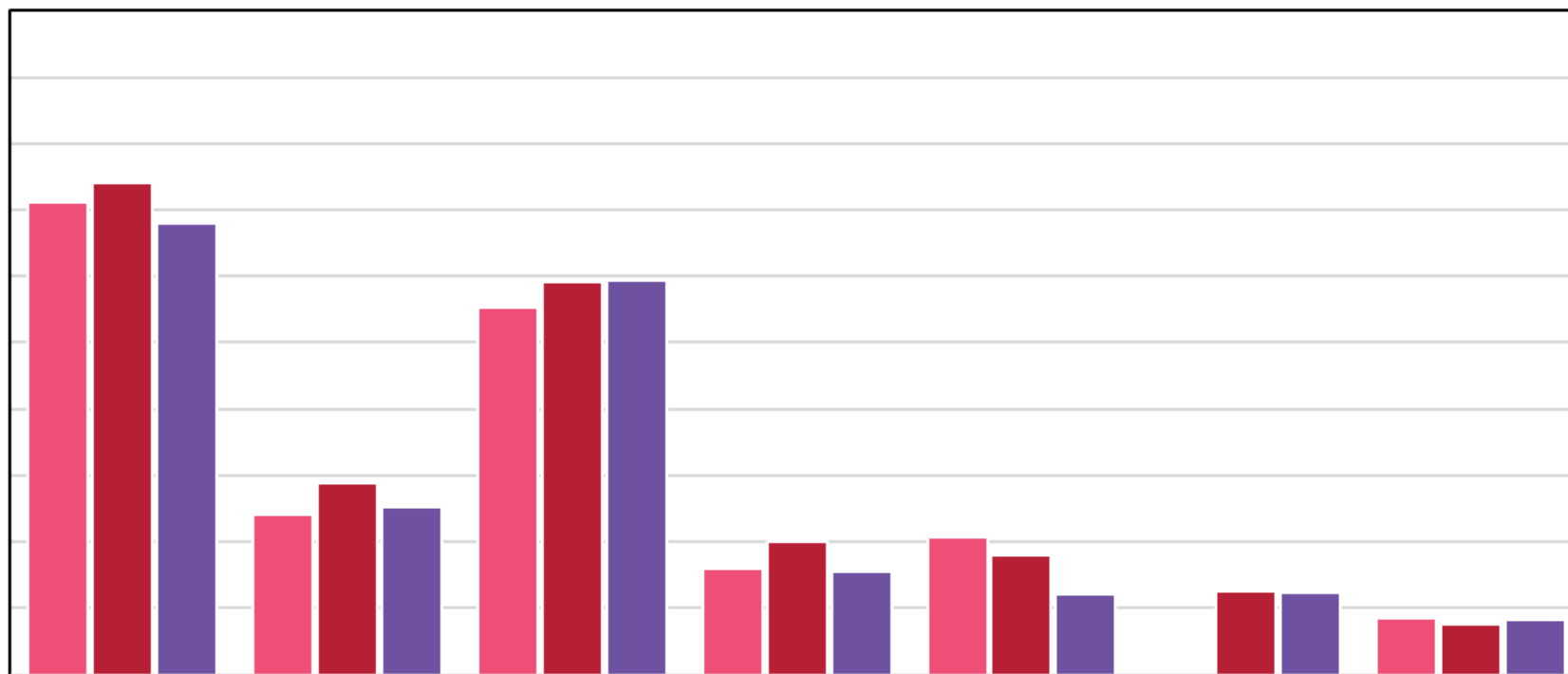
40

30

20

10

0

Förälder

Syskon

Kompis

Annan vuxen

Skolpersonal

Andra på
internet

Ingen

2021

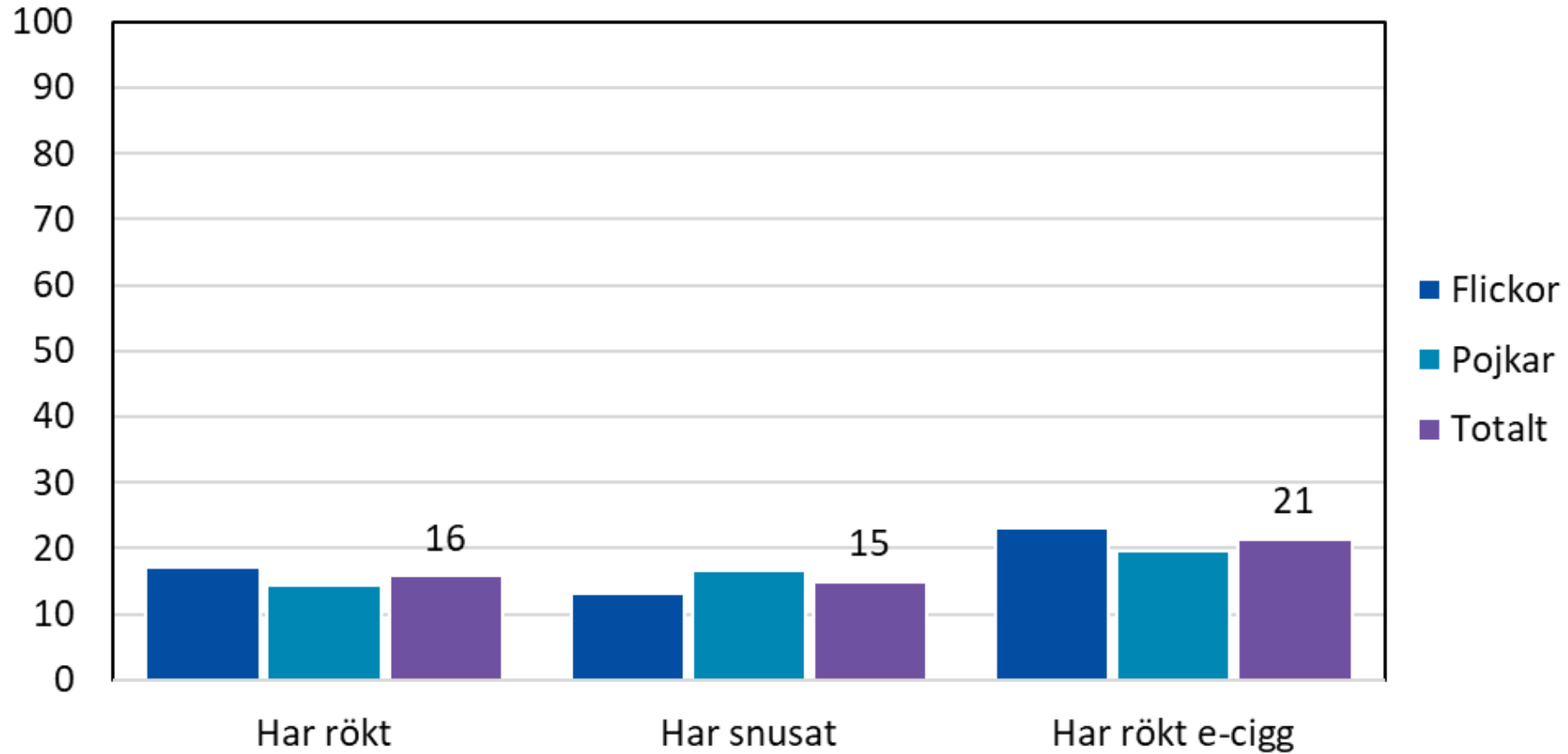
2022

2023

Tobaksbruk

Årskurs 7-9

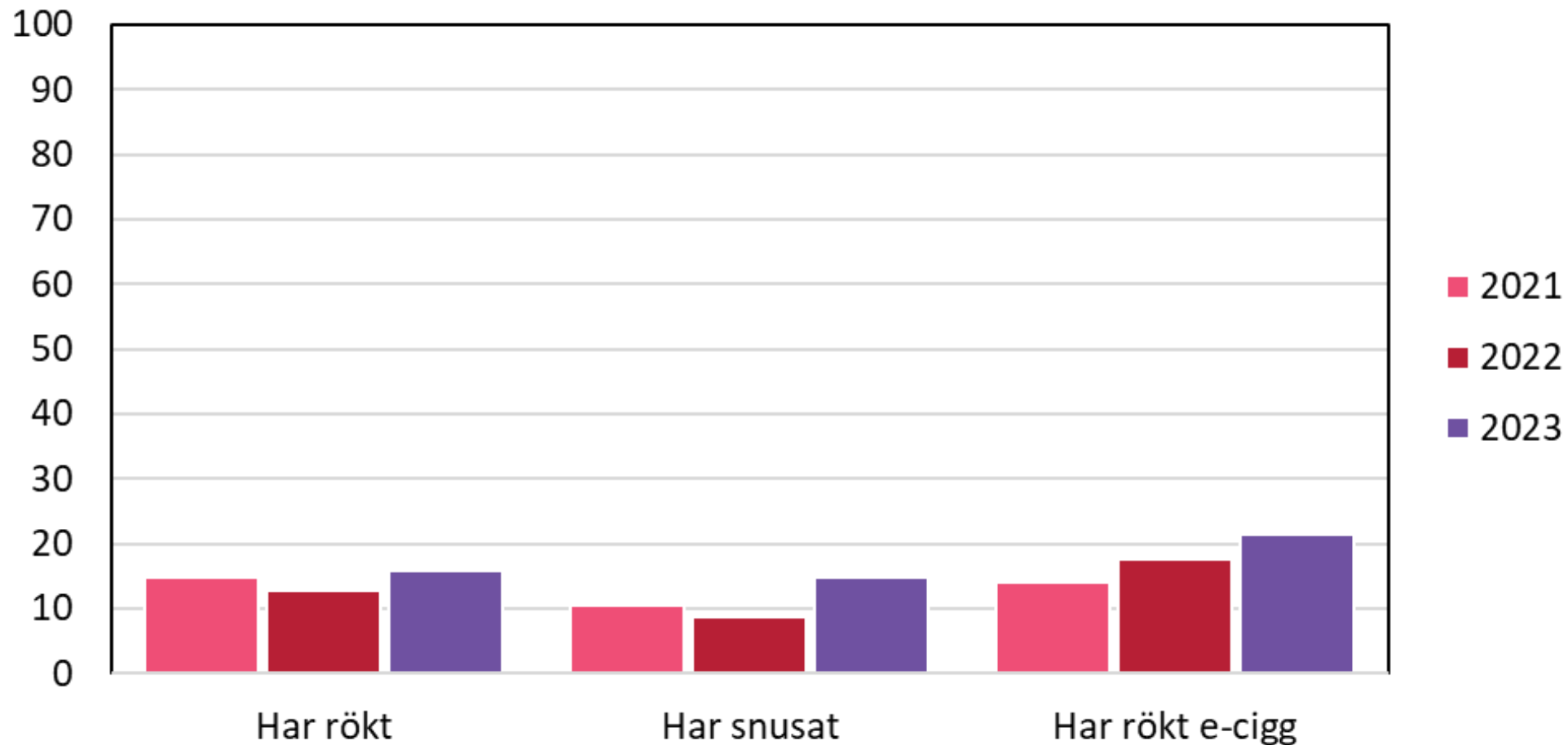
Procent

Tobaksbruk

Årskurs 7-9

Procent

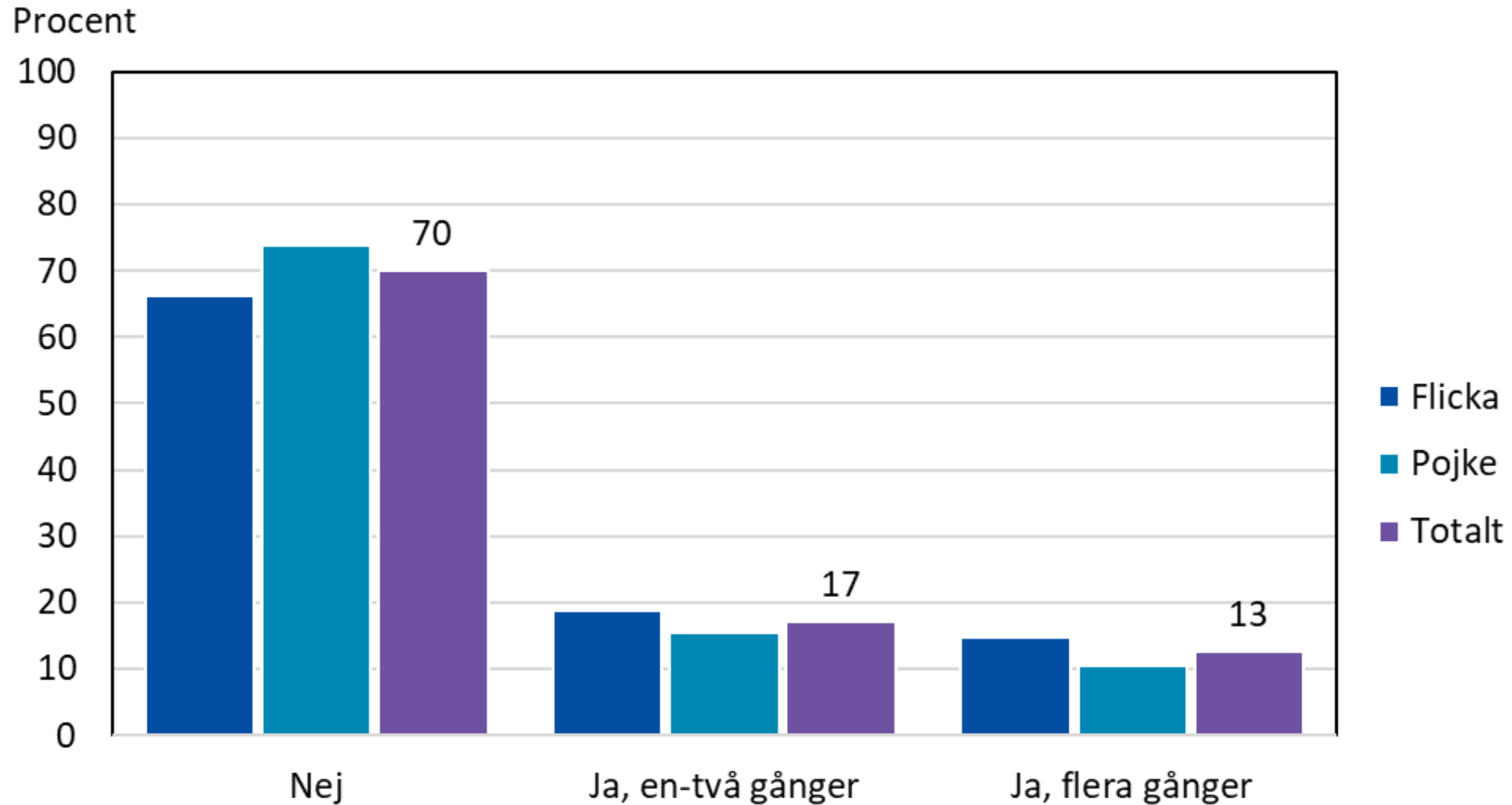

Hur får du tag på cigaretter? Snus?

- De vanligaste sätten att få tag på cigaretter och/eller snus är **följande**:
 - **Får/ber av kompisar**
 - **Köper av andra**
 - **Får av annan person (18 år eller äldre)**
- Övriga mindre vanliga sätt:
 - Köper själv
 - Från mina föräldrar/vårdnadshavare (med lov)
 - Från mina föräldrar/vårdnadshavare (utan lov)
 - Köper via sociala medier

Har du druckit alkoholhaltiga drycker?

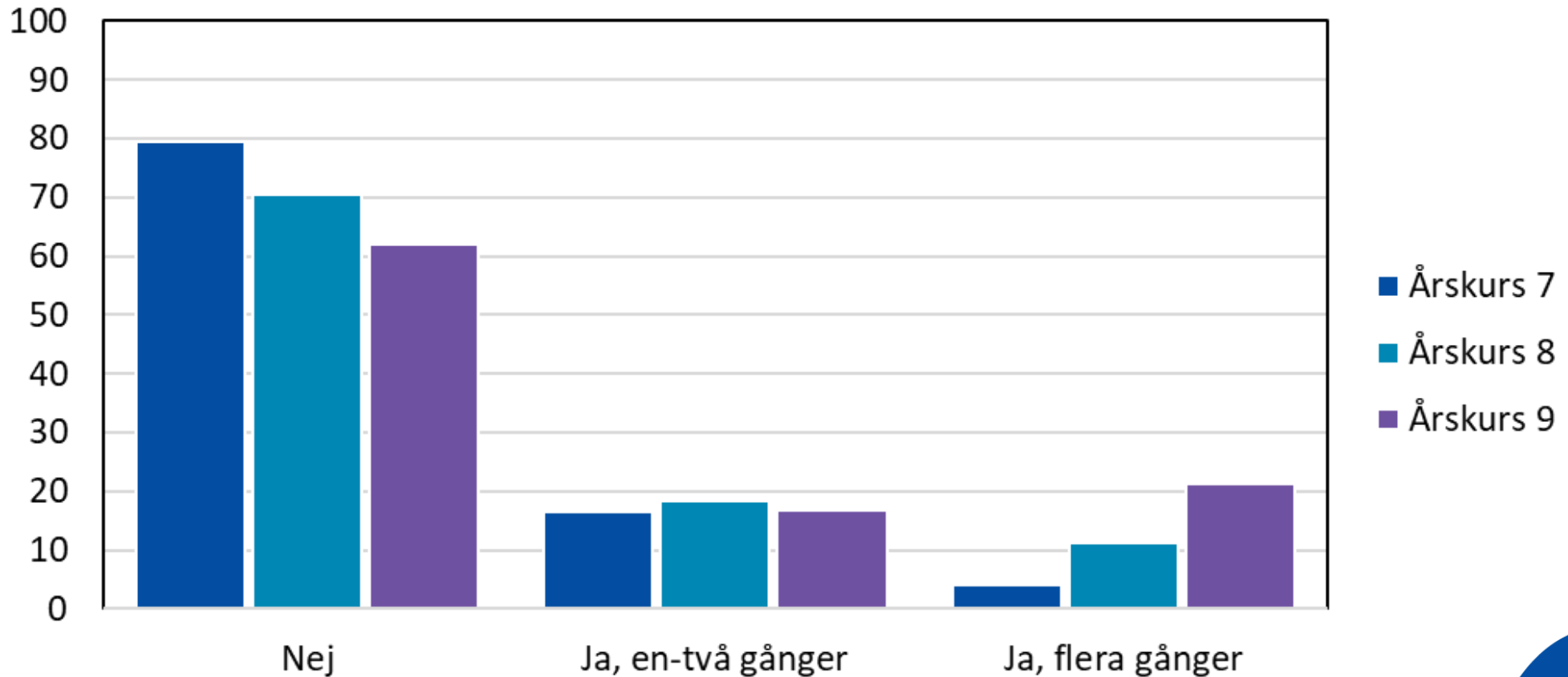
Årskurs 7-9

Har du druckit alkoholhaltiga drycker?

Årskurs 7-9

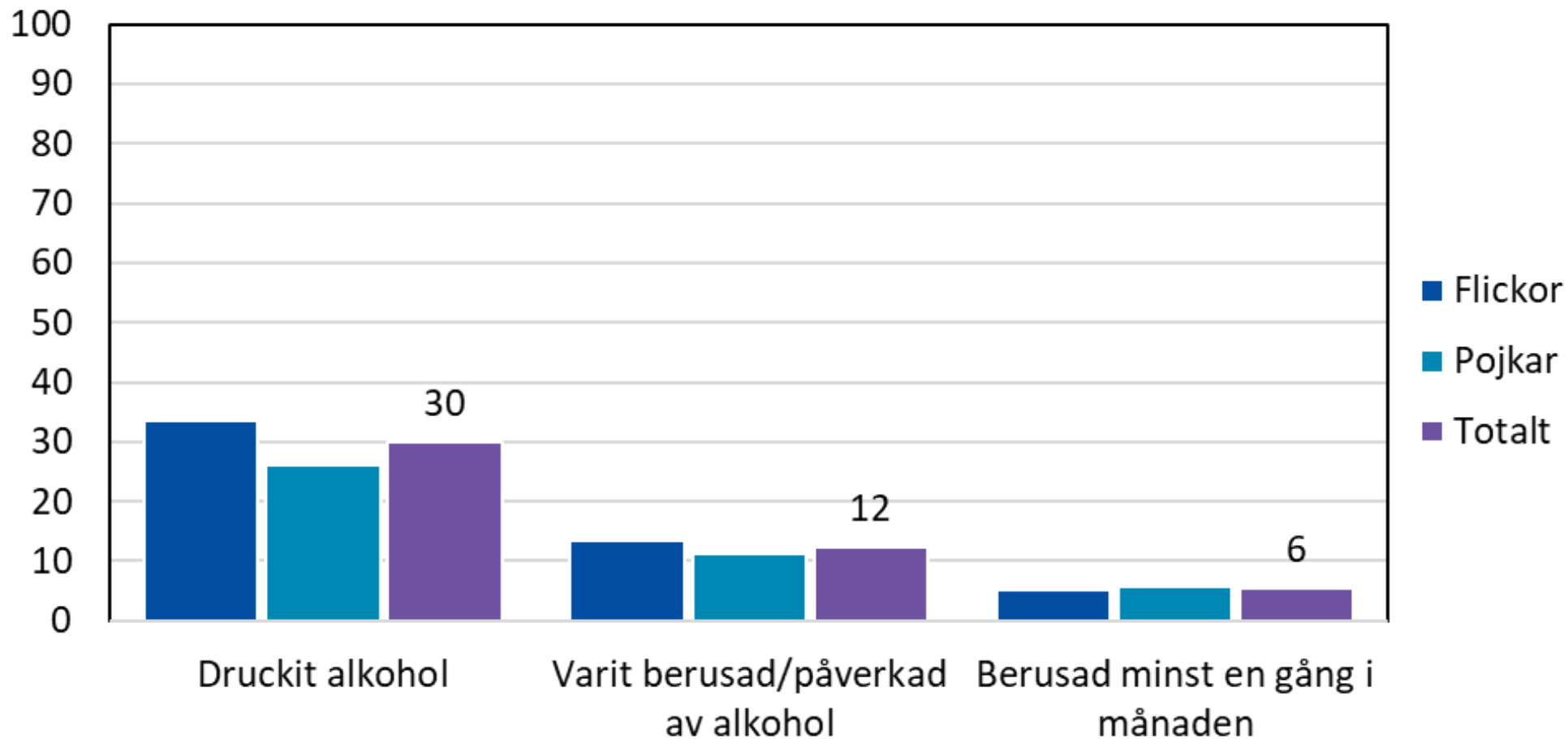
Procent

Alkoholkonsumtion

Årskurs 7-9

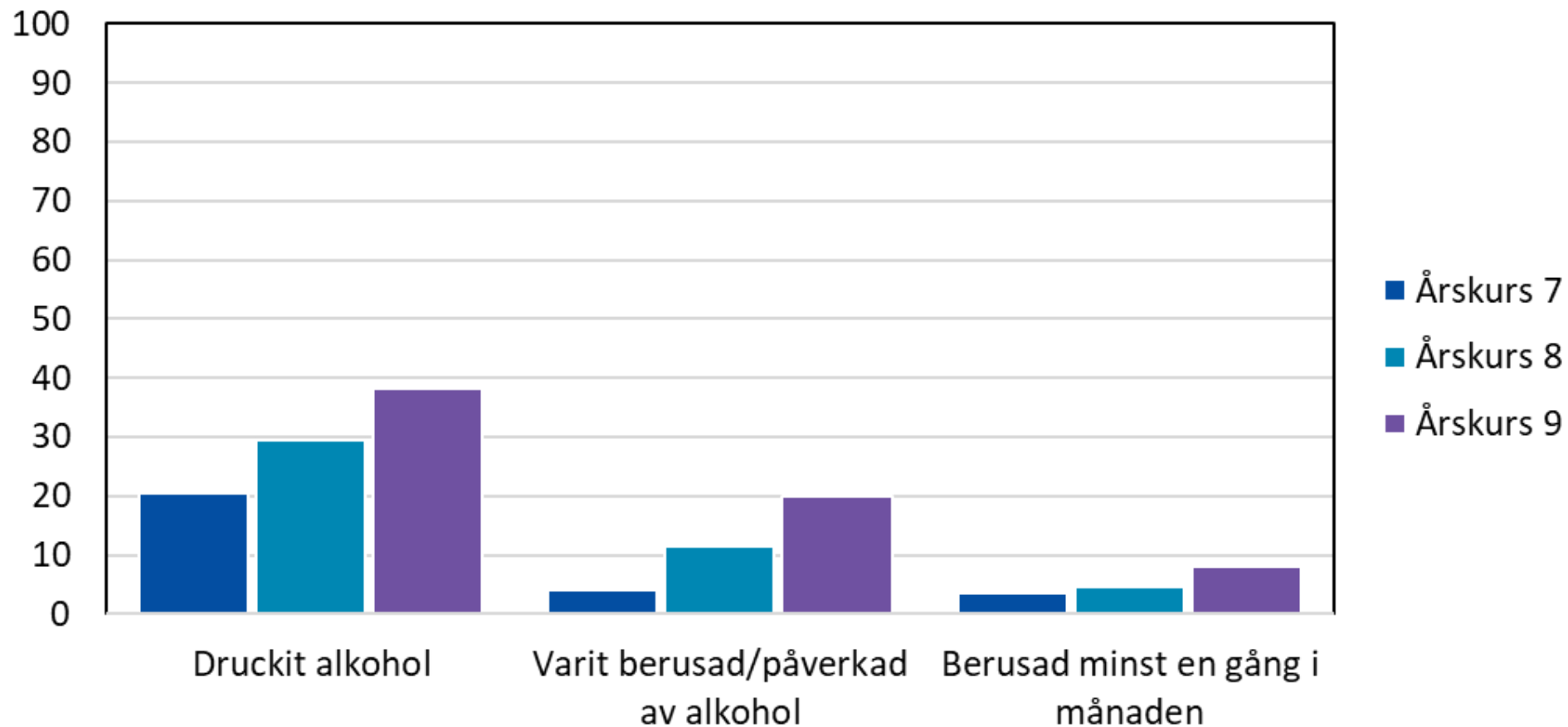
Procent

Alkoholkonsumtion

Årskurs 7-9

Procent

Alkoholkonsumtion

Årskurs 7-9

Procent

100

90

80

70

60

50

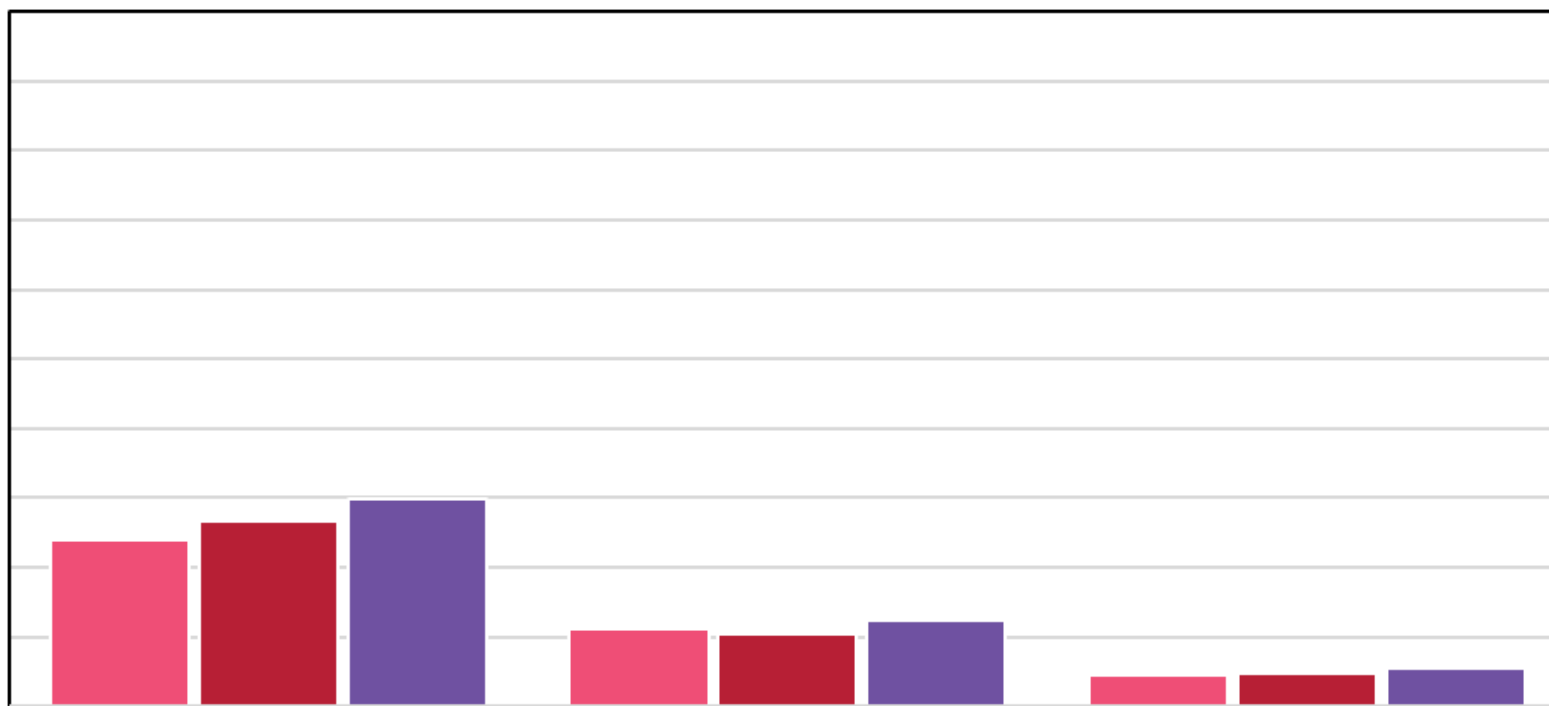
40

30

20

10

0

Druckit alkohol

Varit berusad/påverkad av alkohol

Intensivkonsumerat/ Berusad minst en gång i månaden

2021

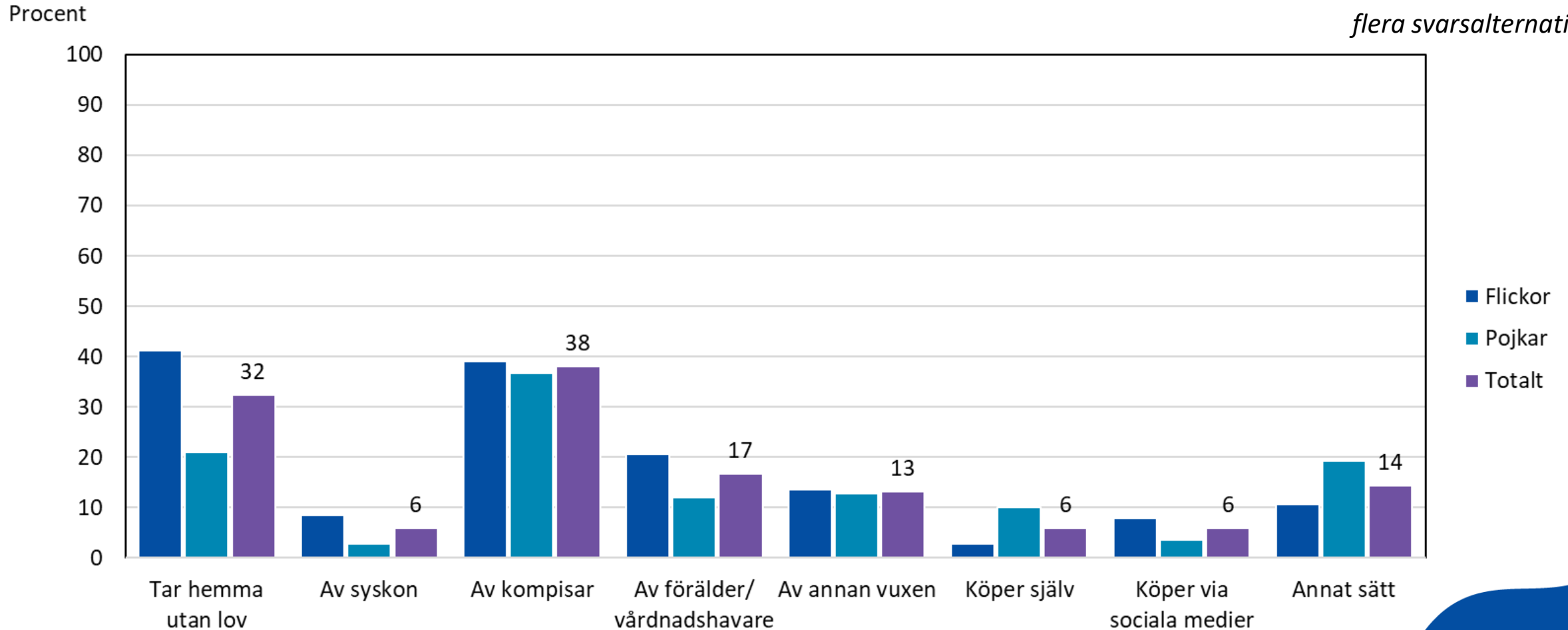
2022

2023

Hur får du tag på alkohol?

Årskurs 7-9

Procenten avser endast de elever som uppgett att de druckit alkohol. De svarande kunde välja flera svarsalternativ.

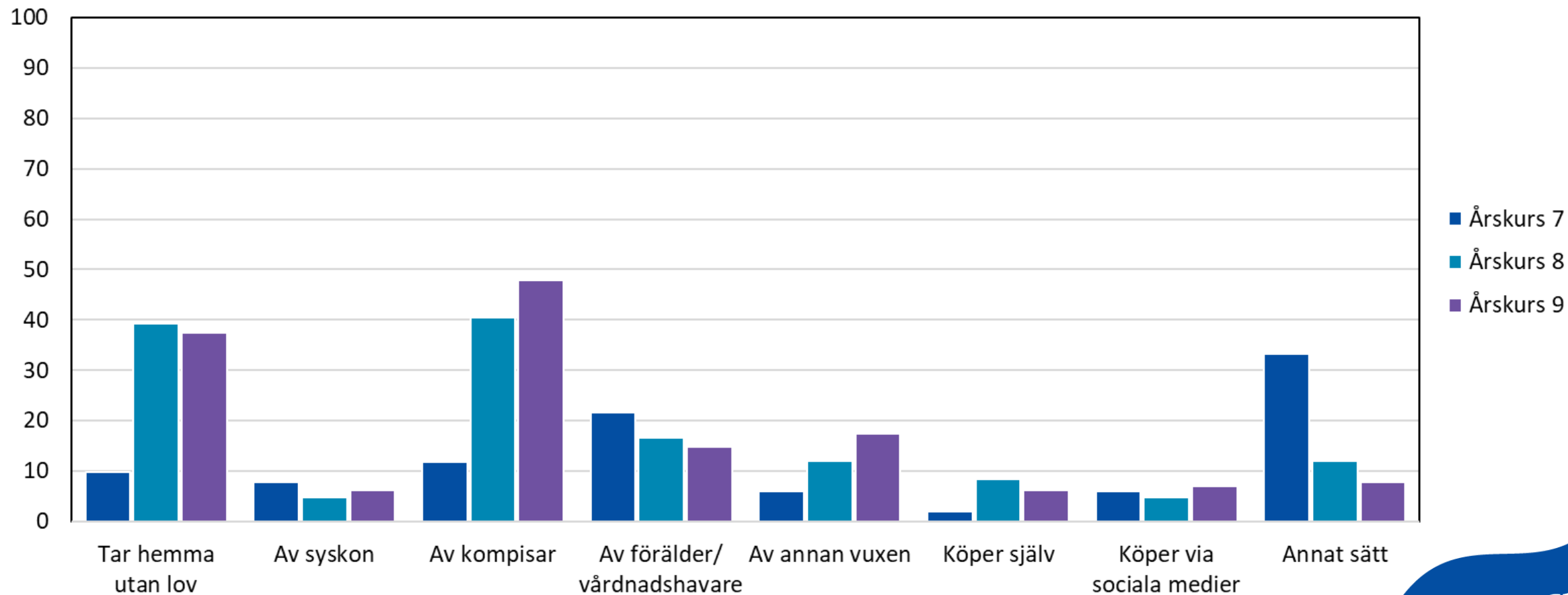

Hur får du tag på alkohol?

Årskurs 7-9

Procenten avser endast de elever som uppgett att de druckit alkohol. De svarande kunde välja flera svarsalternativ.

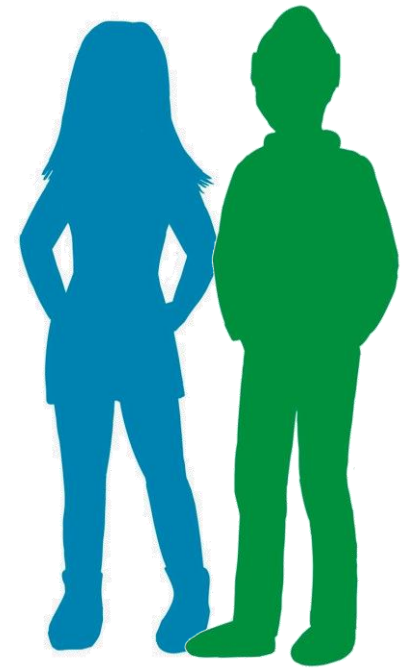
Procent

Har du blandat alkohol och läkemedel för att bli berusad?

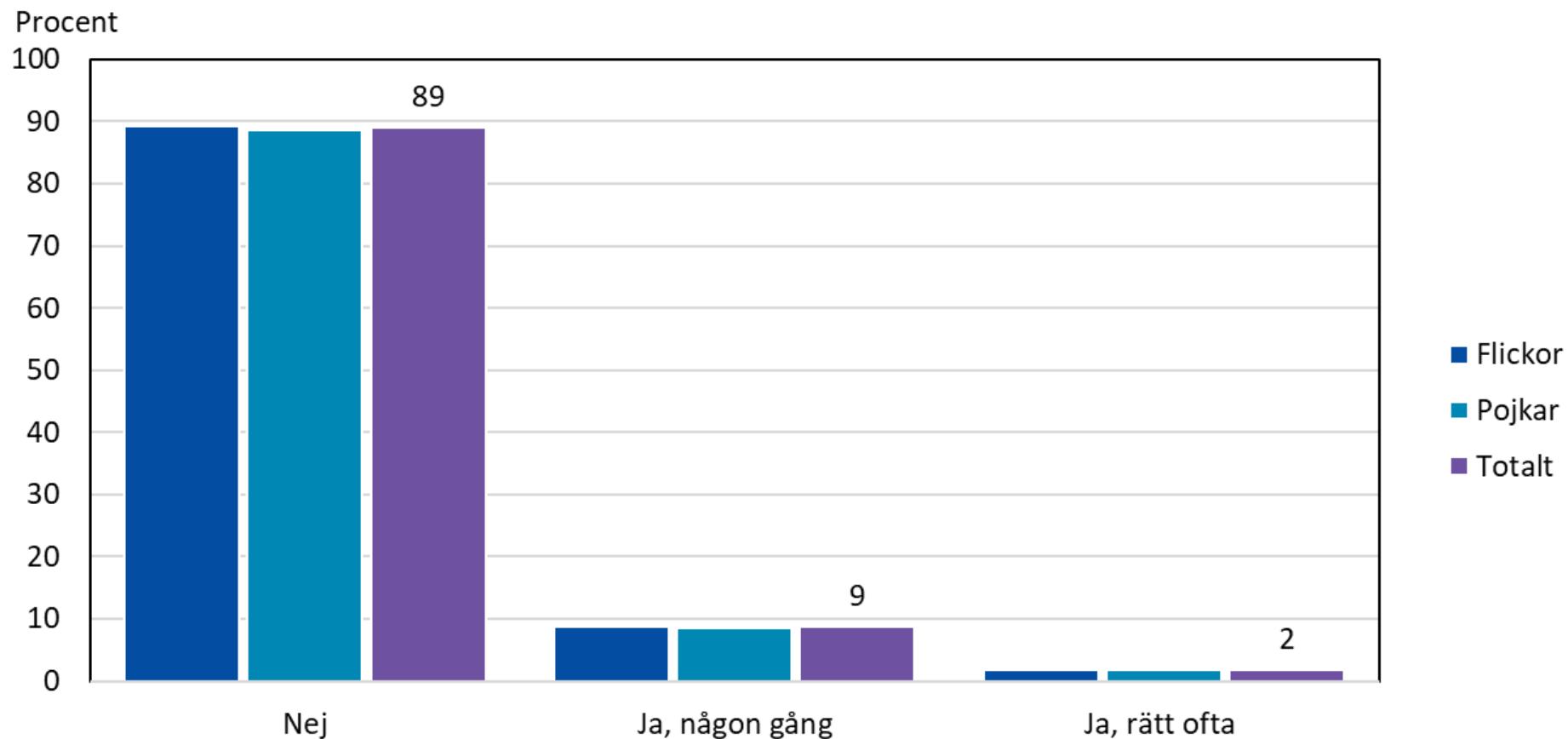
Årskurs 7-9

- 20 % av de flickor som **varit berusade**
- 28 % av de pojkar som **varit berusade**

Har du använt någon receptbelagd medicin, som inte är utskriven till dig?

Årskurs 7-9

Alkohol i trafiken

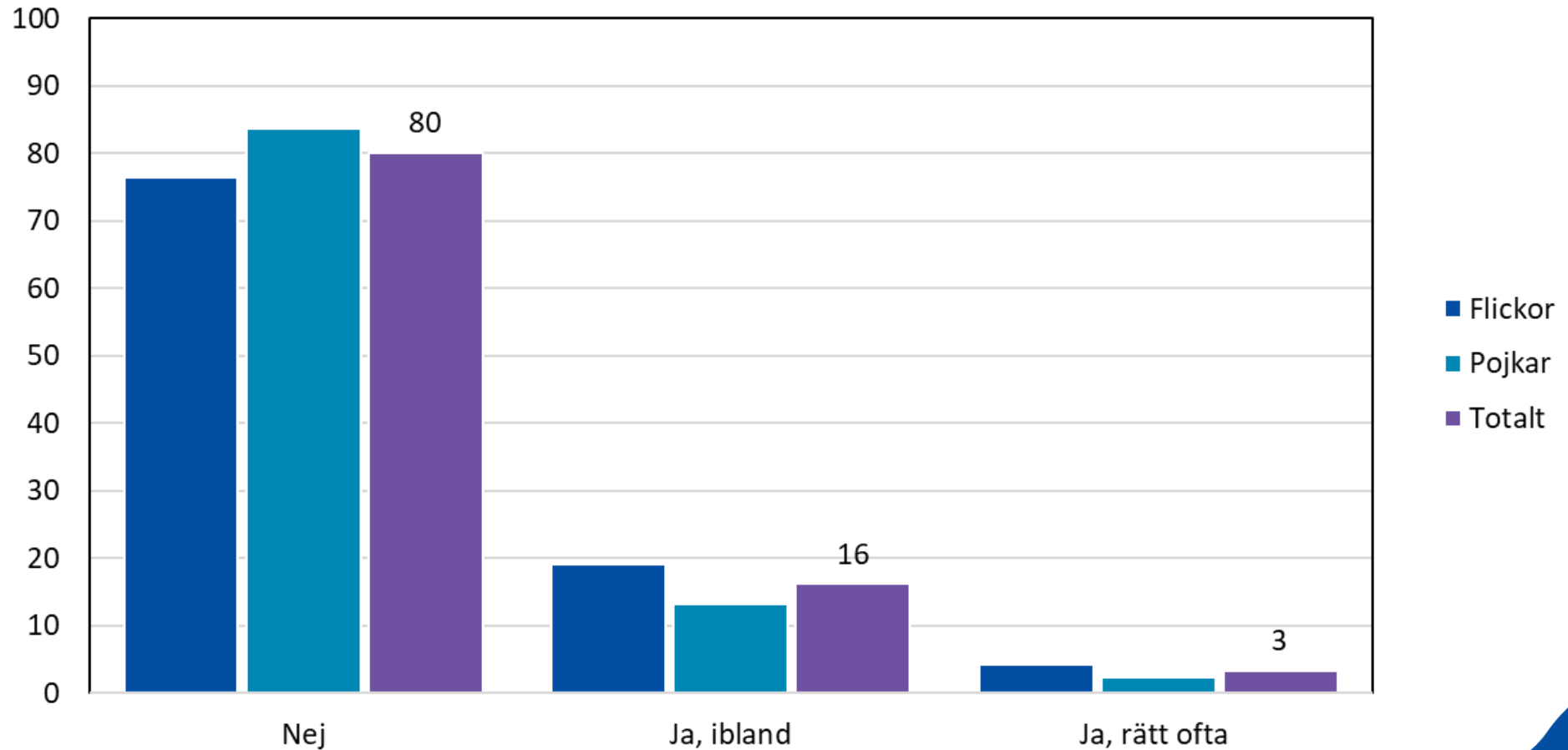
Årskurs 7-9

- Har du kört moped/mopedbil/traktor eller bil berusad?
 - 7 % av de flickor som **varit berusade**
 - 26 % av de pojkar som **varit berusade**
 - 16 % av samtliga som **varit berusade**
- Har du någon gång åkt moped/mopedbil/traktor eller bil med berusad förare?
 - 8 % av samtliga flickor
 - 11 % av samtliga pojkar
 - 9 % samtliga totalt

Oroar du dig för någon närståendes alkoholvanor?

Årskurs 7-9

Procent

Tillåter dina föräldrar att du dricker - om du skulle dricka alkohol?

Årskurs 7-9

Procent

100

90

80

70

60

50

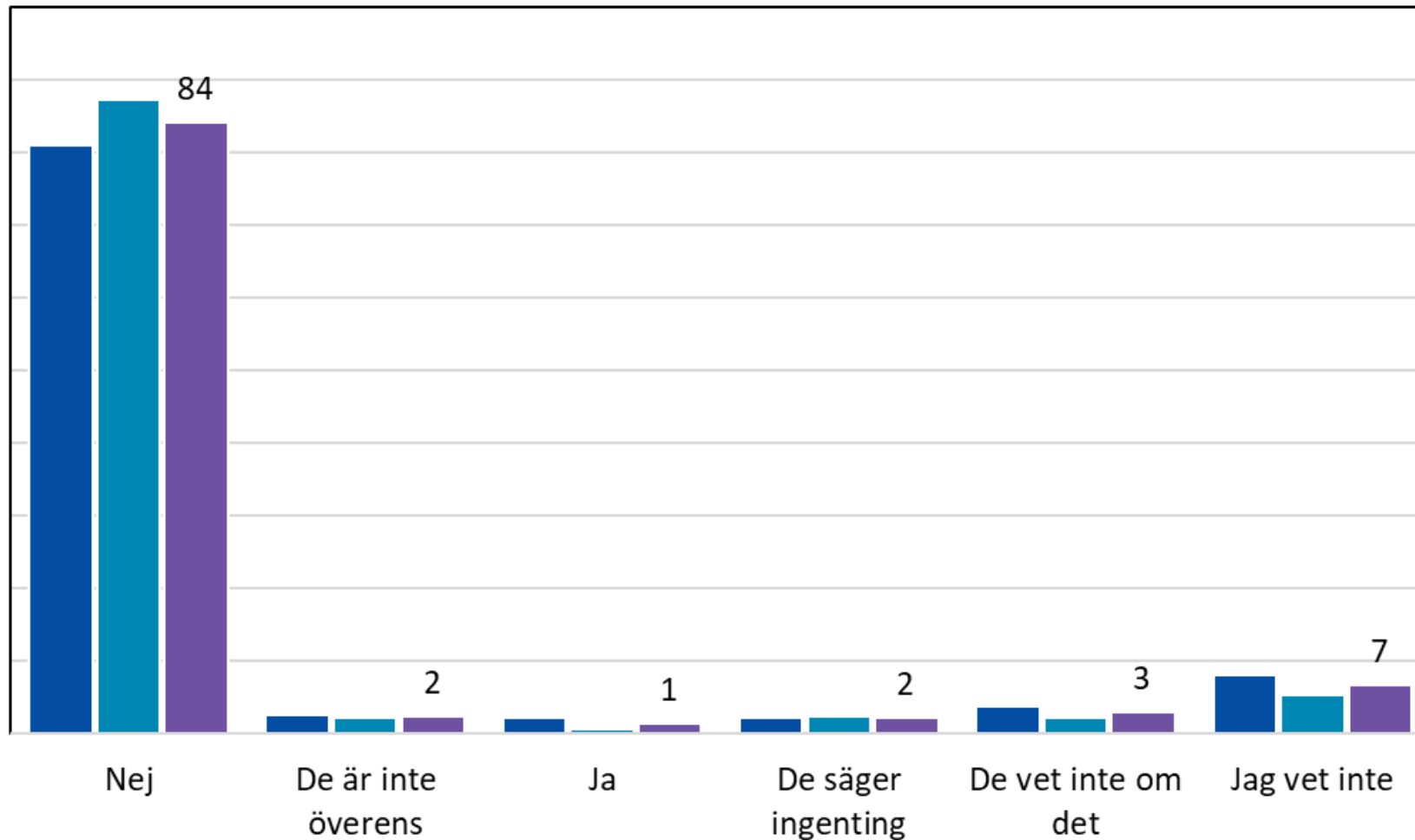
40

30

20

10

0

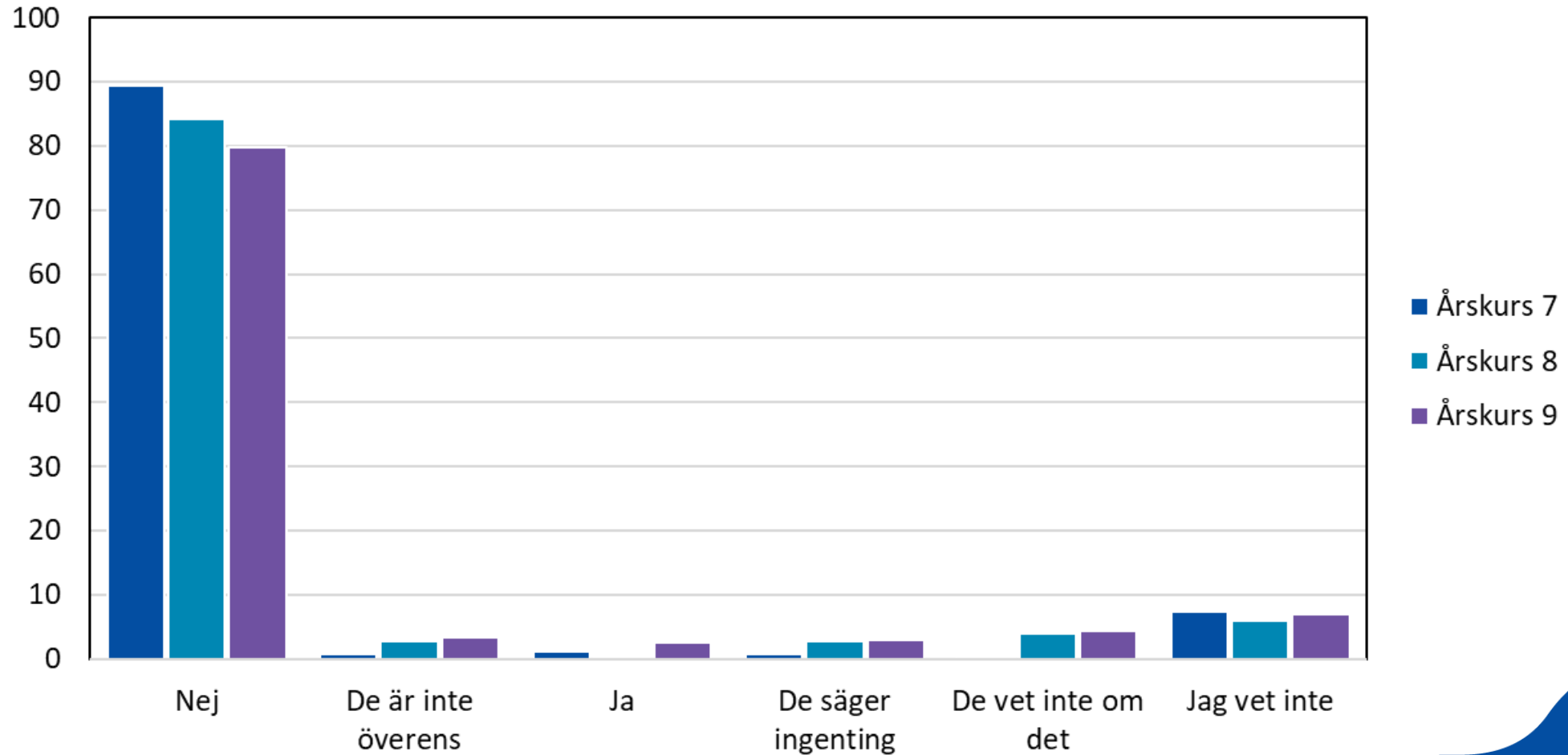

■ Flickor
■ Pojkar
■ Totalt

Tillåter dina föräldrar att du dricker - om du skulle dricka alkohol?

Årskurs 7-9

Procent

Restriktivitet hos föräldrar

Årskurs 7-9

Procent

100

90

80

70

60

50

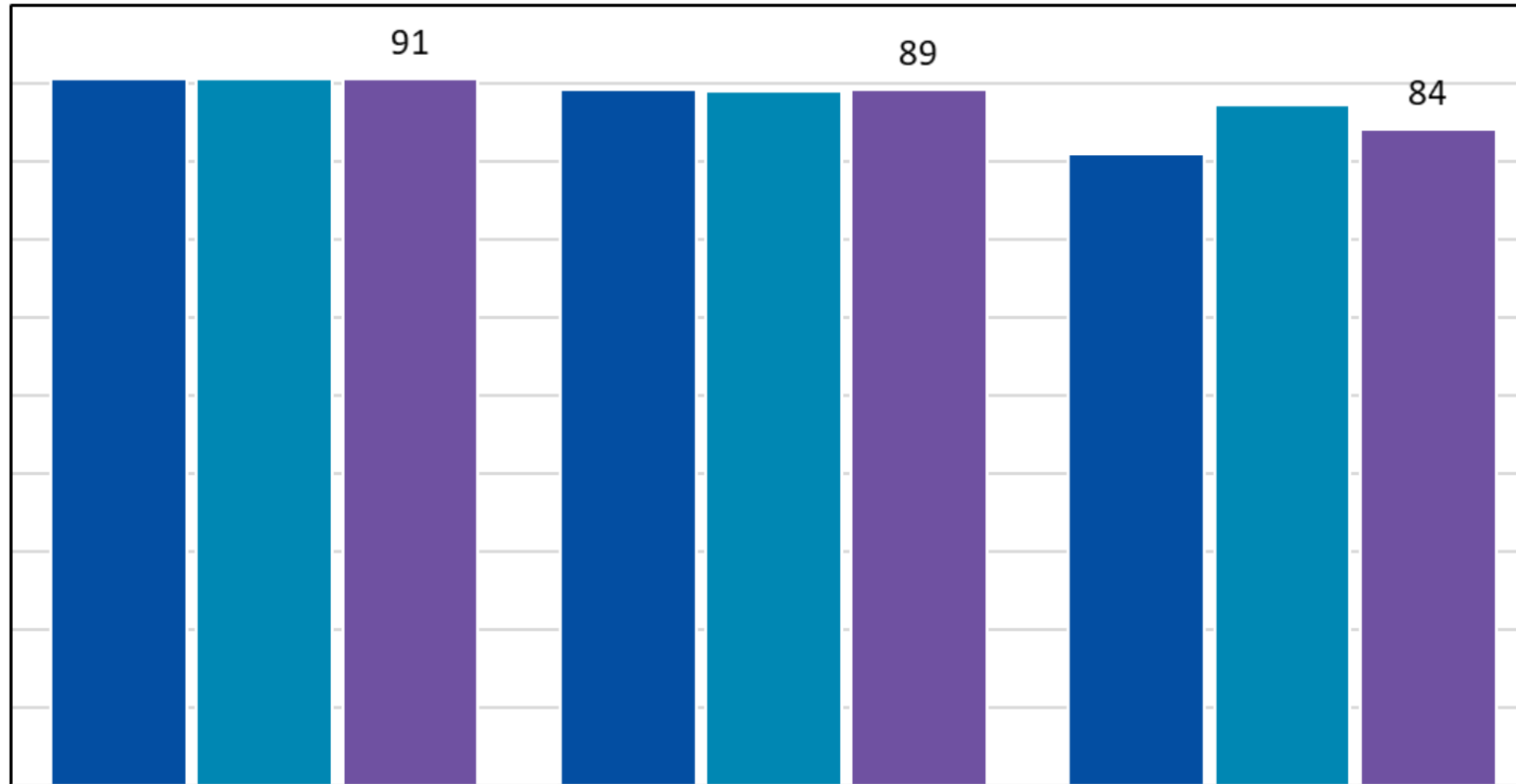
40

30

20

10

0

Tillåter inte att jag röker

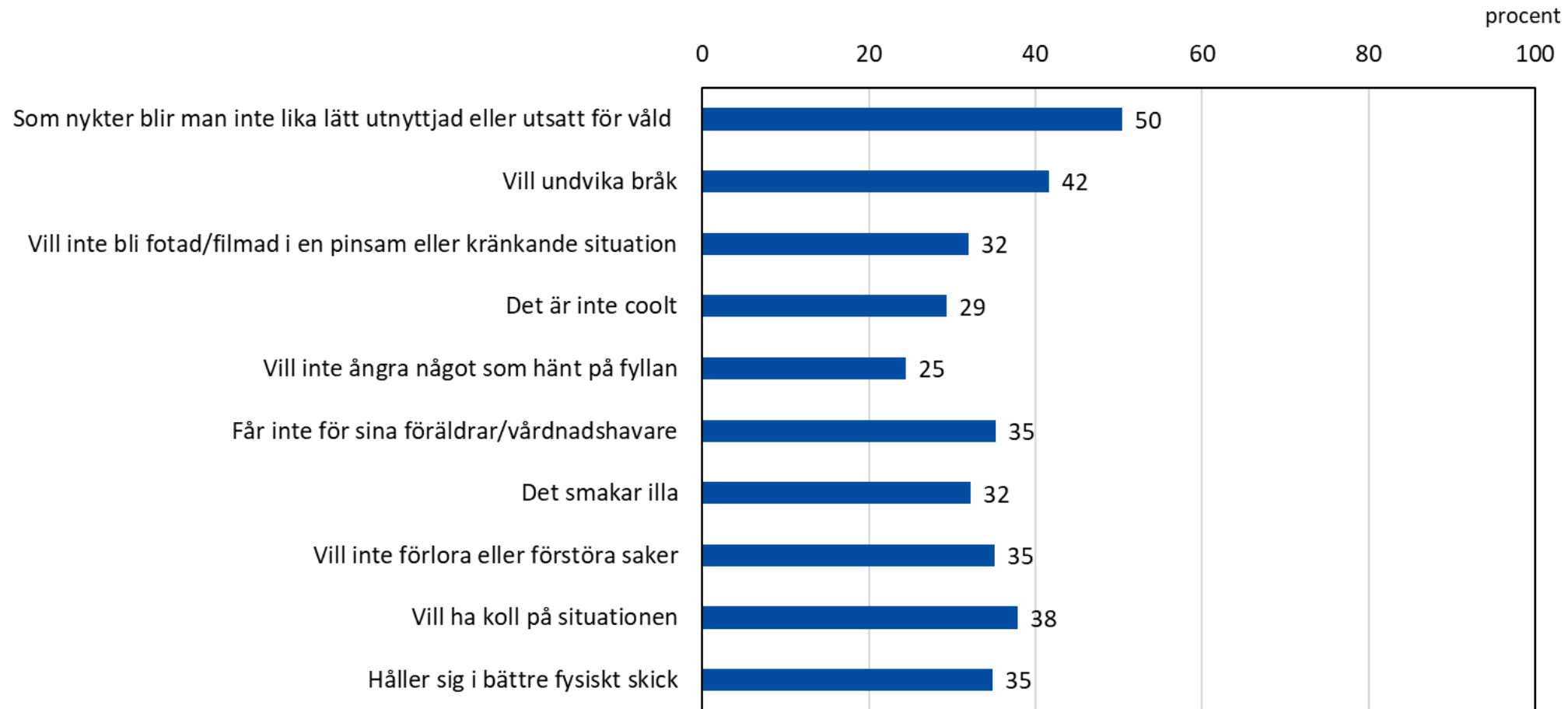
Tillåter inte att jag snusar

Tillåter inte att jag dricker alkohol

■ Flickor
■ Pojkar
■ Totalt

Orsaker att inte dricka alkohol, svarsalternativet ”mycket viktigt”

Årskurs 7-9

Andra orsaker till att inte dricka sig berusad eller inte dricka alls

Hälsan är väldigt viktig och man vill inte må dåligt i framtiden.
- Flicka åk 7

Att man inte skadar sig eller någon annan.
- Pojke åk 8

Man får dålig kondition och då kan jag inte bli [idrotts]proffs. Det är inte alls coolt att hålla på med alkohol eller narkotika, det är faktiskt ganska töntigt. Man kan bli full och då blir det inte kul, man kan skada sig. Vad säger man till sina föräldrar då om man är full och har skadat sig ordentligt. - Flicka åk 8

Man kan förstöra vänskap.
- Flicka åk 7

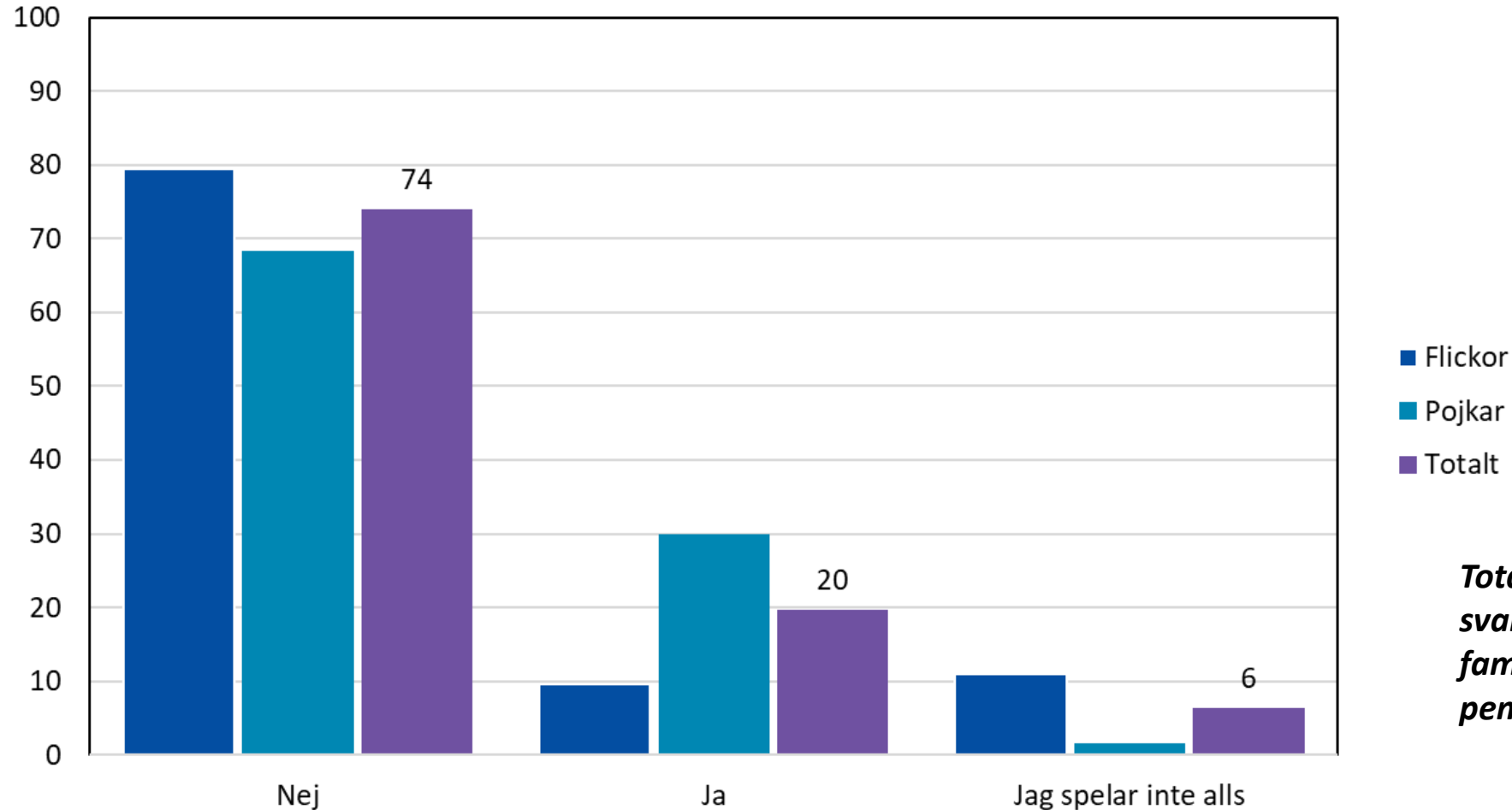
Dåligt för hälsan, både psykiskt och fysiskt.
- Flicka åk 8

Man vill inte skrämman sina barn (ifall man är förälder).
- Pojke åk 7

Om spelar, ingår det pengar i spelet?

Årskurs 7-9

Procent

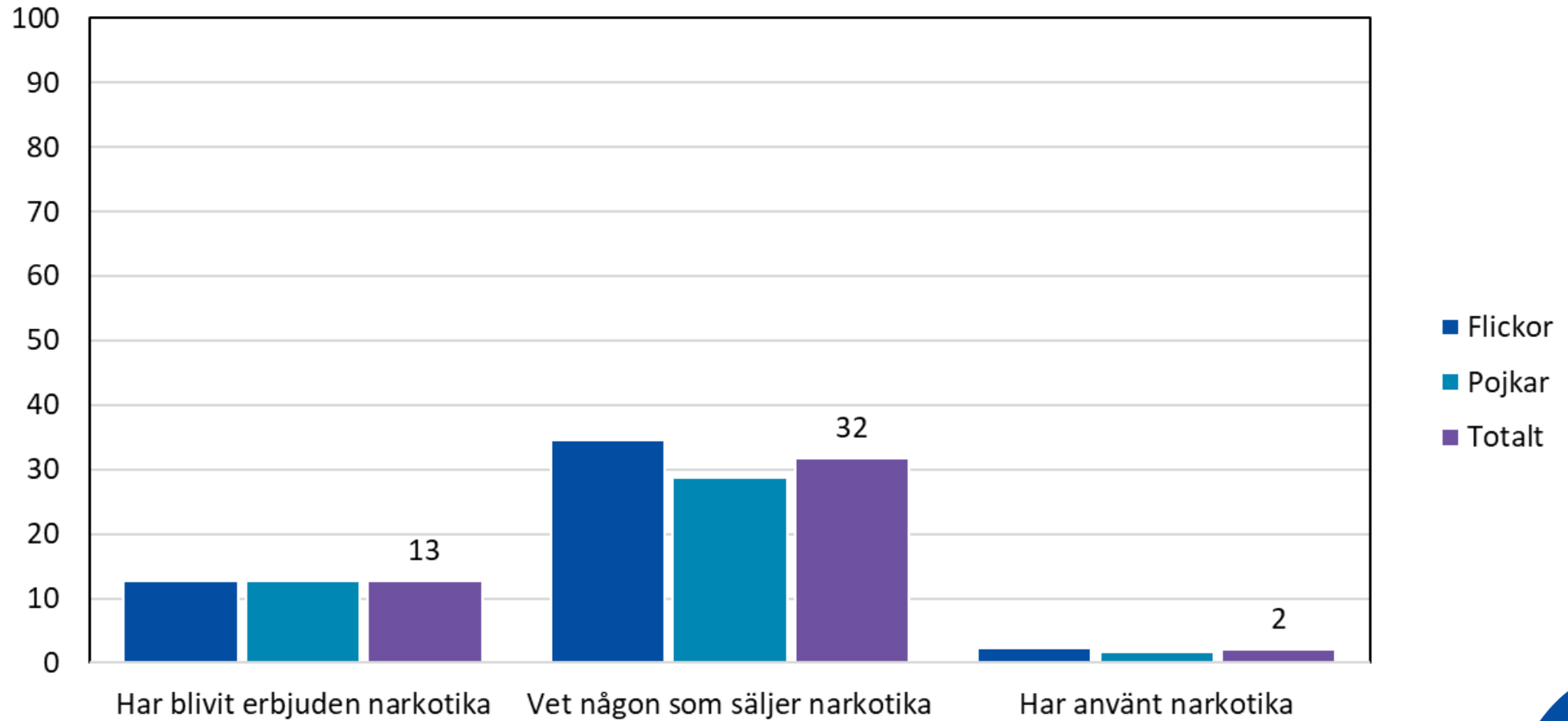

Totalt 8 % av samtliga svarande har någon i familjen som spelar om pengar.

Narkotika

Årskurs 7-9

Procent

Narkotika

Årskurs 7-9

Procent

100

90

80

70

60

50

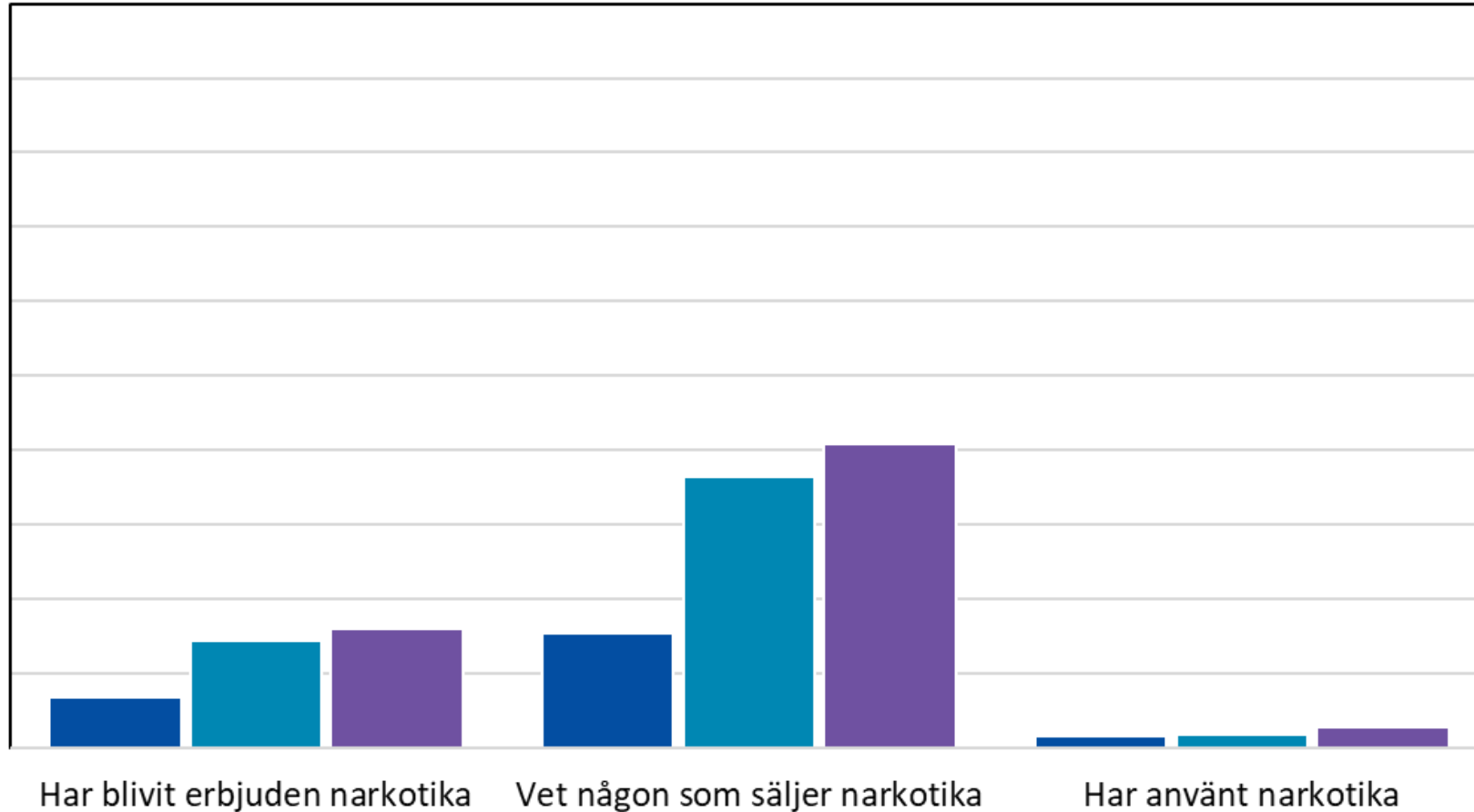
40

30

20

10

0

■ Årskurs 7

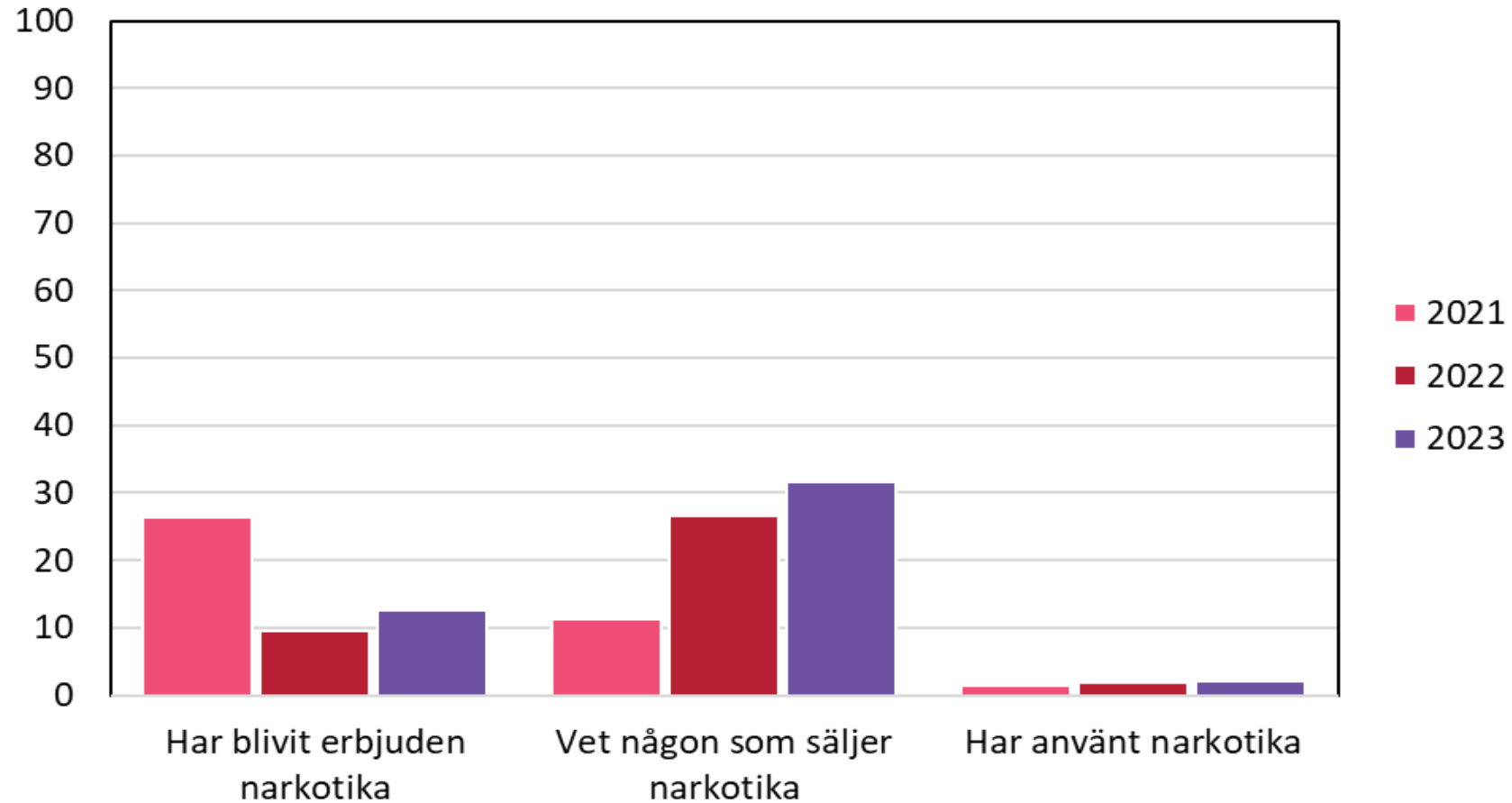
■ Årskurs 8

■ Årskurs 9

Narkotika

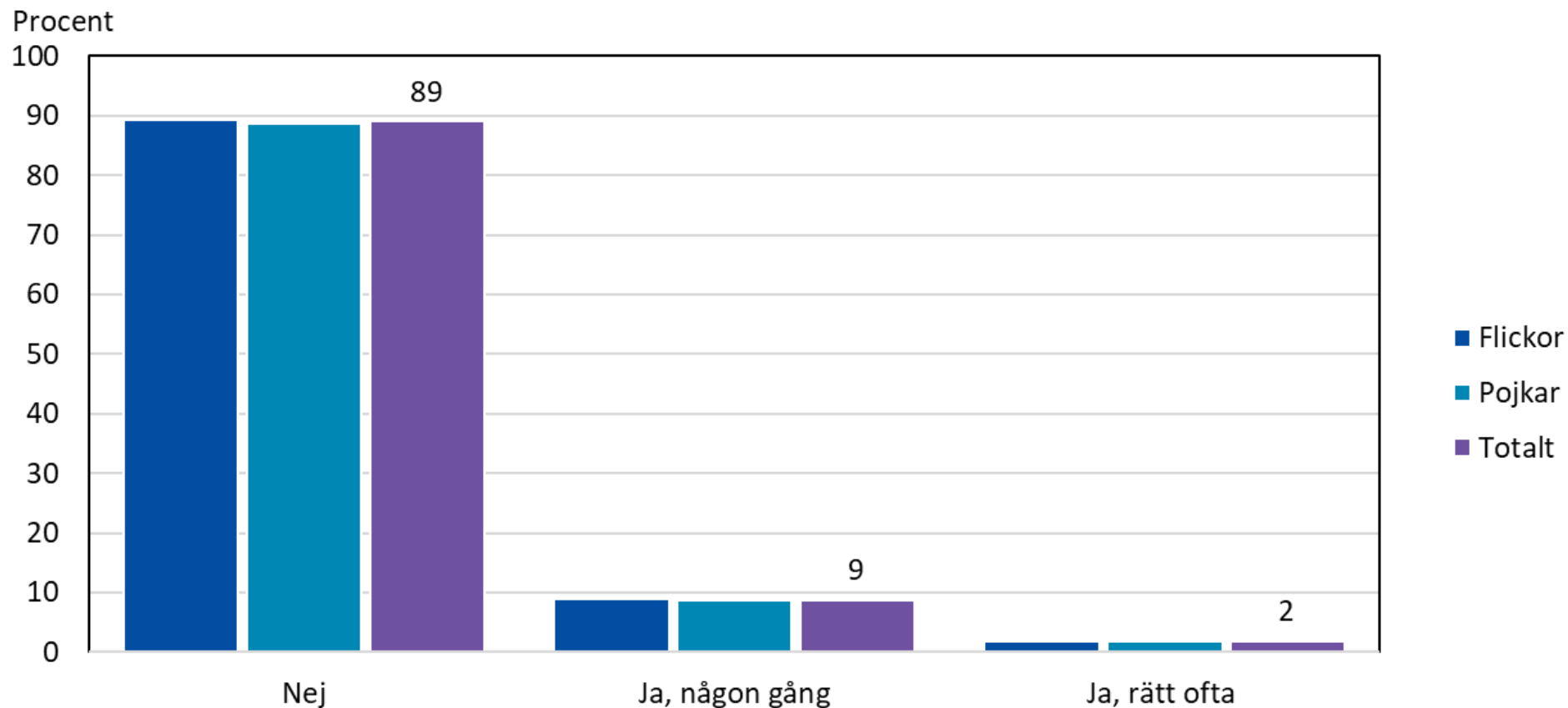
Årskurs 7-9

Procent

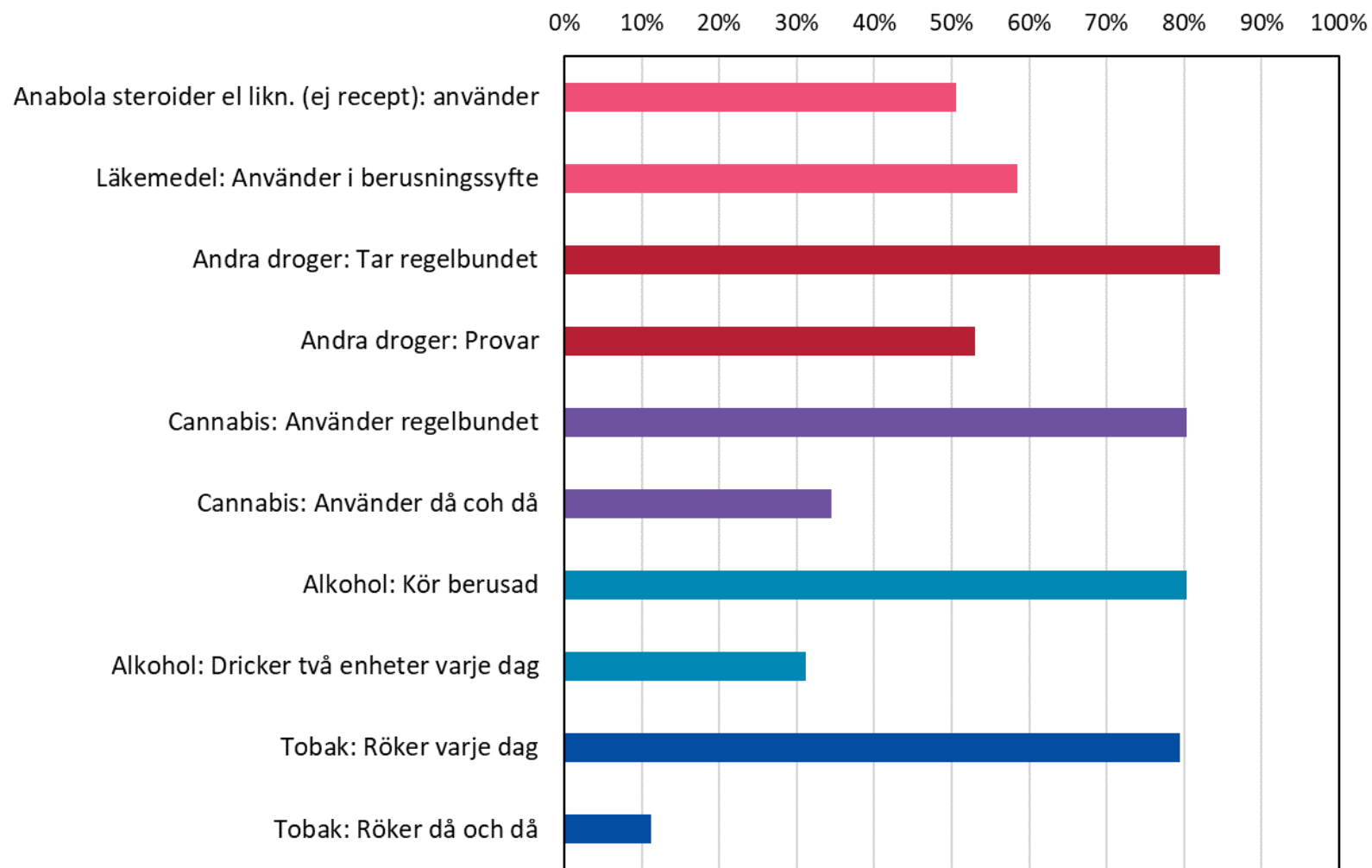
Har du använt någon receptbelagd medicin, som inte är utskriven till dig?

Årskurs 7-9

ANDTS-vanor med uppskattning av "stor risk" för hälsan

Årskurs 7-9

Not: Svartalternativen var: Ingen risk, Liten risk, Måttlig risk och Stor risk

Avslutande tankar

När jag var i Sittkoffs så kom några skummisar och fråga om vi ville ha hasch, jag sa nej.
- Pojke åk 8

Om ni ska välja något att satsa pengar på var det skolmaten, man vill inte äta och går ofta hungrig med den här maten.
- Flicka åk 7

Många spel har "pengar" i en form av en sorts spelvaluta som man får genom att bara spela spelet. Detta gör det svårt att veta om ni menar riktiga pengar eller spelpengarna.
- Pojke åk 8

Om jag ville skulle jag jätte lätt att få tag i alkohol och narkotika så det borde ni försöka fixa det. - Flicka åk 8

Mina kompisar gör massa saker å vill att jag ska testa men jag gör inte det.
- Flicka åk 8

Tack för visat intresse!

Se mera om drogförebyggande arbete på www.folkhalsan.ax

www.asub.ax